

RAPORT O STANIE GMINY CZARNY DUNAJEC ZA ROK 2019

I. Ogólne informacje o sytuacji Gminy

1. Demografia.

Gmina Czarny Dunajec na koniec roku 2019 liczyła 22 626 mieszkańców – w ciągu roku przybyło 99 osób (ok. 0,4%) - na koniec roku 2018 ilość mieszkańców wynosiła 22 527. Wzrost ten nie różnił się zbytnio od zanotowanego rok wcześniej, kiedy to wyniósł nieco ponad 100 mieszkańców.

W dalszym ciągu notowany w Gminie jest dodatni przyrost naturalny. Przy 236 urodzeniach, odnotowano 175 zgonów. Przekłada się to na wskaźnikowy przyrost naturalny (na 1000 mieszkańców) o wartości 2,7. Był on nieco mniejszy niż w latach poprzednich – 4,6 w 2018 r. i 3,6 w 2017 r. Dla przypomnienia w 2018 r. odnotowano w Gminie 245 urodzeń, 159 zgonów.

Taki sam przyrost naturalny tj. 2,7, odnotowano w Powiecie Nowotarskim, zaś w Województwie Małopolskim był niższy i wyniósł 1,2. W kraju wciąż utrzymuje się ujemny przyrost naturalny, w roku 2019 osiągnął on poziom -0,9.

Ruch migracyjny utrzymywał się na zbliżonym poziomie jak w latach poprzednich i był dodatni. W ramach migracji wewnątrz krajowych napływ ludności do Gminy wyniósł 124 osoby, natomiast odpływ 93 osoby. W ramach migracji zagranicznych natomiast przybyło w Gminie 24 mieszkańców, natomiast ubyło 34. Łącznie migracje spowodowały wzrost liczby ludności Gminy o 21 osób i wg wskaźnika na 1000 o 0,9. W 2018 r. saldo migracji w Gminie na 1000 osób wyniosło -0,5 zaś w 2017 r. +0,8.

Według Prognozy GUS w Gminie Czarny Dunajec będzie następował stały, aczkolwiek niewielki wzrost liczby ludności. Przewidywana liczba ludności w Gminie Czarny Dunajec w roku 2030 wynieść ma 23 555.

Warto odnotować, że w Gminie w dalszym ciągu utrzymuje się znaczna różnica między stanem ewidencyjnym ludności, a populacją stale przebywającą na terenie Gminy. Na 22 626 osób zameldowanych w Gminie stale przebywa na terenie Gminy około 16,1 tys. osób (71,2 %), co ustalono w oparciu o bazę stworzoną na podstawie składanych deklaracji. Główną przyczyną tego stanu jest częste wykonywanie przez mieszkańców - w długich okresach – pracy w dużej odległości od Gminy, w tym przed wszystkim za granicą.

2. Sytuacja społeczno- ekonomiczna.

W zakresie przedsiębiorczości obserwowany jest stały wzrost ilości podmiotów gospodarki narodowej.

W Gminie na koniec roku 2019 zarejestrowanych było 1375 przedsiębiorców. W tym 89 stanowiły spółki, 2 to spółdzielnie, natomiast 1148 przedsiębiorstw prowadziły osoby fizyczne.

Dla porównania w 2018 zarejestrowanych było 1269 przedsiębiorców, z czego 86 stanowiły spółki, 2 to spółdzielnie, zaś pozostałe przedsiębiorstwa - 1047 – prowadziły osoby fizyczne.

Rok 2019 był okresem utrzymywania się stałej tendencji wzrostowej liczby podmiotów gospodarczych. Liczby przedsiębiorstw w ostatnich latach przedstawiały się następująco: na koniec roku 2016 – 1117, na koniec 2017 - 1164, na koniec 2018 – 1269, na koniec 2019 r. 1375.

W stosunku do roku poprzedniego nastąpił więc wzrost o ponad 8 % i był podobny do roku poprzedniego. Od roku 2016 nastąpił więc 23 % wzrost ilości przedsiębiorców.

Liczba bezrobotnych w Gminie Czarny Dunajec na koniec 2019 r. wynosiła 378 osób (na koniec 2018 r. – 406). GUS nie prezentuje danych o stopie bezrobocia w gminach za 2019 r. można go jednak oszacować na poziomie 4,6 (w Powiecie Nowotarskim 5,4, w Województwie Małopolskim 4,1). Rok 2019 był więc kolejnym, w którym bezrobocie w Gminie spadało. Stopa bezrobocia stopniowo i równomiernie maleje od 2013 r., kiedy to wyniosła 10,8%. Na koniec 2018 r. stopa bezrobocia wyniosła 5,1

Ciekawy obraz wyłania się z analizy ilości ofert pracy jakie zostały zgłoszone do Urzędu Pracy w poszczególnych gminach Powiatu Nowotarskiego. Aż 17 % ofert pochodziło z Gminy Czarny Dunajec i pod tym względem Gmina ustępowała jedynie „stolicy Podhala” - Miastu Nowy Targ, znacznie wyprzedzając pozostałe Gminy.

	Oferty pracy zgłoszone w 2019 roku		Oferty pracy zgłoszone w 2019 roku
Czarny Dunajec	601	Ochotnica Dolna	68
Czorsztyn	60	Raba Wyżna	241
Jabłonka	426	Rabka	226
Krościenko n. Dunajcem	29	Spytkowice	34
Lipnica Wielka	15	Szczawnica	119
Łapsze Niżne	32	Szaflary	127
Nowy Targ	117	m. Nowy Targ	1392
Powiat nowotarski	3523		

Świadczy to o powiększającym się na terenie Gminy rynku pracy i powinno prowadzić stopniowo do odwrócenia stanu, wynikającego z danych o dojazdach do pracy za rok 2017 (brak danych za lata kolejne). Według tych danych wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Czarny Dunajec 988 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a tylko 317 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy.

3. Gmina w statystykach, rankingach.

Od lat na podstawie danych, którymi dysponuje m.in. Ministerstwo Finansów, Regionalna Izba Obrachunkowa tworzone są rankingi gmin, które opierają się na dochodach samorządów ale również na ich działalności, wykorzystaniu dotacji.

Gmina Czarny Dunajec, w zakresie wpływów podatkowych, plasuje się w tych rankingach bardzo nisko, czego głównym powodem jest wciąż rolniczy charakter Gminy, niska klasa gleb, wciąż mała liczba podmiotów gospodarczych. Ponadto – jak wcześniej zwrócono na to uwagę – znaczna część populacji pracuje czasowo za granicą. Pewien wpływ na niskie dochody podatkowe może także mieć niedoszacowanie wielkości nieruchomości przez podatników. Urząd Gminy prowadzi działania weryfikujące w tym zakresie.

Podany przez Ministerstwo Finansów w 2019 r. wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2020 r. wyniósł 599,09 i był niemal o 45 zł wyższy niż w roku poprzednim (kiedy wynosił 554,54). Taki wynik plasuje Gminę bardzo nisko, na 2462 miejscu na 2477 gmin. Rok wcześniej gmina zajmowała 2460 miejsce na 2478 gmin.

Lepiej Gmina Czarny Dunajec wypada w rankingu uwzględniającym wszelkie dochody własne i subwencje (ranking zamożności). Ze względu na brak danych za rok 2019, dla zobrazowania stanu Gminy sięgnięto po dane z 2018 r. opublikowane w styczniu 2020 r. przez Wspólnotę. W stosunku do roku 2017 Gmina Czarny Dunajec zanotowała kolejny awans – z miejsca 1241 na miejsce 1100 wśród 1548 gmin wiejskich.

W ocenie działań Gminy istotnym wskaźnikiem wydają się być dochody własne. Źródłami dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego są m. in : wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku jst, spadki, zapisy i darowizny na rzecz j.s.t., odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody j.s.t., odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na dynamikę zmian jakie zaszły na przestrzeni dekady. Według zestawienia przygotowanego przez serwis samorząd.pap.pl dochody własne Gminy Czarny Dunajec w latach 2008-2017 w przeliczeniu na mieszkańca wzrosły o 89 % - z 386 zł na 731 zł, co plasuje Gminę w rankingu dynamiki (wzrostu) dochodów na 482 miejscu wśród 2478 gmin polskich. Tego typu danych – odnośnie miejsca w rankingu – brak za kolejny rok 2018. Niemniej jednak wiadomo, że dynamika w dalszym ciągu ma pozytywny trend – dochody własne Gminy w przeliczeniu na mieszkańca w roku 2018 wyniosły 842 zł (wzrost o kolejne 15 %). Dawało to wciąż niskie – 2350 miejsce wśród wszystkich gmin.

Ważnych informacji dostarcza zestawienie Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie oraz Wojewody Małopolskiego, przedstawiające swoisty ranking samorządów pod kątem sytuacji finansowej jst, zbudowany na bazie następujących mierników:

- 1) udział dochodów własnych w dochodach ogółem,
- 2) relacja nadwyżki operacyjnej (dochody bieżące minus wydatki bieżące) do dochodów ogółem,
- 3) udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem,
- 4) relacja zobowiązań (zaliczanych do długu publicznego) do dochodów ogółem,
- 5) obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

Według przygotowanego zestawienia sytuacja finansowa Gminy Czarny Dunajec za rok 2019 plasowała ją na 76 miejscu w grupie 120 gmin małopolskich (o 11 miejsc wyżej niż w 2018 r.). Najgorzej Gmina wypada przez pryzmat miernika opartego na udziale dochodów własnych – wartość udziału tych dochodów to 18,77 %, co daje 105 miejsce wśród gmin małopolskich. Nieco lepiej przedstawia się udział wydatków inwestycyjnych – 8,9 % i 96 miejsce. Przeciętnie na tle innych gmin wypadła Gmina jeżeli chodzi o zadłużenie (relacja zobowiązań do dochodów ogółem) – 63 miejsce z udziałem zobowiązań do dochodów na poziomie 21 %. Bardzo korzystnie przedstawiają się dwa pozostałe wskaźniki. Relacja nadwyżki operacyjnej do dochodów ogółem na poziomie 9,8 % daje Gminie 27 miejsce w Małopolsce. Od dwóch lat Gmina plasuje się w ścisłej czołówce zestawienia jeżeli chodzi o obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i ich pochodne. Obciążenie to wynosi nieco poniżej 30 %, co dawało 4 miejsce w 2019 r. i 3 miejsce rok wcześniej.

W bieżącym roku Wspólnota nie opracowała rankingu obejmującego całość dotacji pozyskanych przez samorządy ze środków unijnych, skupiając się wyłącznie na dotacjach na transport w latach 2014-2018. Dotacje te stanowią największą część środków pozyskiwanych z UE i obejmowały drogi – w tym rowerowe (ponad 70 %), transport zbiorowy (14 %) i inwestycje związane z taborem kolejowym (prawie 7 proc.). Na 1536 gmin wiejskich Gmina Czarny Dunajec znalazła się na bardzo

wysokim 46 miejscu w Polsce, z kwotą 545,21 zł na osobę. Warto zaznaczyć, że aż 40 % gmin wiejskich nie pozyskało żadnych środków na inwestycje transportowe.

Podobnie jak w raporcie za rok 2018 warto jeszcze przytoczyć wyniki rankingu Rzeczypospolitej za 2019 r., który w odróżnieniu od powyższych ma charakter wielopłaszczyznowy, uwzględniając m.in. kwestie rozwojowe. W zaprezentowanym zestawieniu Gmina Czarny Dunajec uplasowała się na 703 miejscu (wśród 1548 gmin wiejskich). W roku poprzednim było to miejsce 435.

II. Informacje o sytuacji finansowej Gminy.

1. Stan finansów Gminy Czarny Dunajec na dzień 31.12.2019 roku.

- Udział dochodów własnych w dochodach ogółem stanowi 17,16%.
- Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem stanowi 8,90%.
- Zadłużenie ogółem 21.792.313,00 złotych. Spadek zadłużenia jednostki o 14,72%
- Wolne środki 4.294.607,18 złotych w tym: środki z Funduszu Dróg Samorządowych kwota 230.648,00zł i wpływy z opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych kwota 111.479,17 złotych.
- Koszty obsługi zadłużenia do końca okresu spłaty rat kredytów i pożyczek 1.494.043,00 złotych.

2. Wykonanie budżetu Gminy Czarny Dunajec za 2019 rok.

- Dochody planowane 104.998.526,74 zł, wykonanie 104.009.716,33 zł co stanowi 99,06%.
- Dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wyniosły w 2019 roku 7.562.965,00 złotych i wzrosły w stosunku do roku 2018 o 860.966,00 złotych.
- Dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych wyniosły w 2019 roku 424.707,00 złotych i wzrosły w stosunku do roku 2018 o kwotę 49.438,05 złotych.
- Dochody z tytułu podatku od nieruchomości wyniosły w 2019 roku 2.864.635,85 złotych i w stosunku do 2018 roku wzrosły o kwotę 235.148,31 złotych.
- Wydatki planowane wyniosły 104.151.766,74 zł, natomiast wykonanie 100.196.305,26 zł, co stanowi 96,20 %.
- Wynik budżetu to nadwyżka operacyjna w kwocie 3.813.411,07 złotych.
- Dochody z najmu, dzierżawy majątku Gminy – 1.016.855,92zł.

3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych.

Plan wydatków majątkowych na 2019 rok wynosił 9.443.413,92 zł i został wykonany na poziomie 90,58%. Zrealizowano inwestycji w kwocie 8.916.054,71zł.

Ważniejsze zadania realizowane w 2019 roku:

- Program „Po śladach dziedzictwa kulturowego regionu transgranicznego” – renowacja -kapliczek.
- Projekt „ Od przedszkola do seniora- strefa rekreacyjna w Czarnym Dunajcu”
- Projekt „ Rozwój cyfrowych usług publicznych w gminach Kościelisko i Czarny Dunajec”.
- Realizacja projektu” Szlak wokół Tatr etap III”.
- Budowa boiska o sztucznej nawierzchni w miejscowości Czarny Dunajec.
- Kanalizacja w miejscowościach Czarny Dunajec, Chochołów, Podczerwone.
- Dotacje do przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Czarny Dunajec.

4. Wieloletnia prognoza finansowa

- Wykaz zadłużenia oraz harmonogram spłat wg banków– na dzień 31.12. 2019 roku w złotych. Zabezpieczeniem wszystkich kredytów i pożyczek są weksle in blanco.

Lp	Pożyczka lub kredyt	Wysokość kredytu na 31.12.2019r	2020r	2021r	2022r	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1.	Bank Gospodarstwa Krajowego O/Kraków Umowa Nr: 15/11/2399, 15/11/3006 12/2473 14/1293 15/2409	6.208.125,00 3.735.000,00 840.000,00 300.000,00 1.333.125,00	2021.625,00 1245.000,00 210.000,00 300.000,00 266.625,00	1721.625,00 1245.000,00 210.000,00 266.625,00	1.721.625,00 1245.000,00 210.000,00 266.625,00	476.625,00 210.000,00 266.625,00	266.625,00					
2.	Bank Spółdzielczy Jabłonna Umowa Nr 493/2009 77 87980002 0007 0013 6246 001 Umowa 263/2017	8.888.300,00 275.000,00 8.613.300,00	1.198.700,00 275.000,00 923.700,00	923.700,00 923.700,00	923.700,00 923.700,00	923.700,00 923.700,00	1.023.700,00 1.023.700,00	973.700,00 973.700,00	973.700,00 973.700,00	973.700,00 973.700,00	973.700,00 973.700,00	
3.	ING Bank Śląski Umowa Nr 676/2010/00003637/00 Umowa Nr 864/2013/00000552/00	3.121.500,00 1.278.000,00 1.843.500,00	1.007.700,00 639.000,00 368.700,00	1007.700,00 639.000,00 368.700,00	368.700,00 368.700,00	368.700,00 368.700,00	368.700,00					
4.	Bank Spółdzielczy Czarny Dunajec Umowa Nr: 13/UG/IN/16 Umowa Nr 33/F/IN/18 Umowa Nr 21/F/IN/19	2.749.388,00 750.000,00 600.000,00 1.399.388,00	770.388,00 125.000,00 75.000,00 570.388,00	282.000,00 125.000,00 75.000,00 82.000,00	283.000,00 125.000,00 75.000,00 83.000,00	283.000,00 125.000,00 75.000,00 83.000,00	283.000,00 125.000,00 75.000,00 83.000,00	283.000,00 125.000,00 75.000,00 83.000,00	158.000,00 75.000,00 83.000,00	158.000,00 75.000,00 83.000,00	83.000,00 83.000,00	166.000,00 166.000,00
5.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej	825.000,00 475.000,00 350.000,00	187.500,00 137.500,00 50.000,00	187.500,00 137.500,00 50.000,00	150.000,00 100.000,00 50.000,00	150.000,00 100.000,00 50.000,00	50.000,00 50.000,00	50.000,00 50.000,00	50.000,00 50.000,00			
	Razem:	21.792.313,00	5.185.913,00	4.122.525,00	3.447.025,00	2.202.025,00	1.992.025,00	1.306.700,00	1.181.700,00	1.131.700,00	1.056.700,00	166.000,00

- Wykaz udzielonych pożyczek i kredytów.**

Gmina Czarny Dunajec na dzień 31.12. 2019 roku udzieliła pożyczki dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Koniówce w kwocie 50.000,00 złotych. Spłata w 2020 roku.

- Wykaz poręczeń i gwarancji.**

Lp.	Nazwa jednostki której udzielono poręczenia	Kwota poręczenia	Wysokość poręczenia na 31.12.2018	Potencjalne spłaty w latach	uwagi
1.	Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Nowym Targu	4.920.858,30	467.445,57	2007-2020	Pożyczka w NFOŚ i GW
		4.920.858,30	467.445,57		

- Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy po uwzględnieniu ustawowych włączeń, obliczany w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat) według stanu na 31.12.2019r.**

ROK	Wysokość wskaźnika %
2019	8,32
2020	6,98
2021	7,79
2022	9,47
2023	11,30
2024	12,50
2025	13,45
2026	14,26
2027	15,86
2028	15,30
2029	16,07

- Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy po uwzględnieniu ustawowych włączeń, obliczany w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat) według stanu na 31.12.2019r.**

ROK	Wysokość wskaźnika %
2019	8,86
2020	7,52
2021	8,33
2022	9,47
2023	11,30
2024	12,50
2025	13,45
2026	14,26
2027	14,86
2028	15,30
2029	16,07

- Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o których mowa w art.243 ust. 1 ustawy do dochodów, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok – według stanu na 31.12.2019 r.

ROK	Wysokość wskaźnika %
2019	5,23
2020	5,71
2021	4,26
2022	3,41
2023	2,07
2024	1,80
2025	1,17
2026	0,98
2027	0,90
2028	0,80
2029	0,14

5. Fundusz Sołecki

W 2019 roku został wydzielony w budżecie gminy Fundusz Sołecki dla każdej miejscowości w gminie. Łącznie wysokość funduszu wyniosła 985.197,49 złotych, z tego zrealizowano 964.413,97 złotych co stanowi 97,89%.

Lp.	Miejscowość	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonie (%)
1)	Ciche	128.366,01	127.917,97	99,65
2)	Czarny Dunajec	157.089,64	146.711,89	93,39
3)	Chochółów	55.279,45	55.243,41	99,93
4)	Czerwienne	72.893,00	72.890,93	100,00
5)	Dział	27.678,44	27.307,70	98,66
6)	Koniówka	24.000,88	24.000,88	100,00
7)	Odrawąż	46.182,34	45.189,16	97,85
8)	Piekielnik	102.816,68	102.532,36	99,72
9)	Pieniążkowice	42.543,50	38.256,89	89,92
10)	Podczerwone	46.066,21	43.205,94	93,79
11)	Podszkle	42.698,34	42.698,34	100,00
12)	Ratułów	96.506,77	95.995,09	99,47
13)	Stare Bystre	75.138,25	74.954,29	99,76
14)	Wróblówka	30.194,66	30.194,66	100,00
15)	Załuczne	37.743,32	37.314,46	98,86
Łącznie		985.197,49	964.413,97	97,89

III. Informacja o stanie mienia komunalnego.

1. Mienie posiadane przez Gminę:

Grunty:

- grunty rolne: 722 ha
- lasy : 452 ha
- potoki, rowy : 63 ha
- tereny bud.: 35 ha
- drogi: 344 ha

- inne: 381 ha
- Razem: 1997 ha**

Stan prawny:

- nabyte na gminę w procesie komunalizacji decyzją Wojewody - 1599.9213 ha
- zbyte w trybie zasiedzenia, nieodpłatnego przekaz., zamiany lub sprzedaży - 153.9628 ha
- nabyte w wyniku nieodpłatnego przekazania zamiany oraz kupna - 53.7156 ha
- z tego założono Kw dla 1499.6741 ha
- pozostało do skomunalizowania 497.3117 ha
- Ogółem obszar mienia gminnego - 1996.9858 ha

Nieruchomości budynkowe:

- budynki administracyjne – 5
- szkoły, przedszkola – 19
- ośrodki zdrowia – 6
- remizy OSP /gminne/ - 10
- inne - 15

2. Zmiany w zakresie mienia komunalnego zaistniałe w 2019 r.

- uregulowano stan prawny w procesie komunalizacji decyzją Wojewody – 2,0254 ha
- nabyto w drodze zakupu – 0,1901 ha
- nabyto w drodze darowizny – 0,0630 ha
- zbyto w drodze sprzedaży – 0,0859 ha
- utracono w drodze zasiedzenia – 1,6102 ha
- zbyto w drodze decyzji administracyjnej – 0,5855 ha.

3. Wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych.

Nieruchomości Gminnego Zasobu są udostępniane na zasadach określonych w obowiązujących przepisach prawa, w przeważającej części na podstawie uchwał Rady Gminy Czarny Dunajec. Udostępnienie realizowane jest w następujących formach: oddanie w użytkowanie wieczyste, oddanie

w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym, użyczenie, dzierżawa i najem.

Gminnym jednostkom organizacyjnym oddano nieruchomości w trwały zarząd nieodpłatnie. Podobnie nieodpłatnie są użyczane nieruchomości organizacjom społecznym i organizacjom pożytku publicznego. Dochody dla Gminy stanowią opłaty za użytkowanie wieczyste, dzierżawy i najmy. Dochody te w 2019 r. wyniosły 886 510,51 zł,

• Zasób nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste

Użytkowaniem wieczystym objęte są działki znajdujące się na terenie miejscowości Czarny Dunajec o nr ewid.: 3399/72, 3399/73, 3399/74, 3399/75, 3399/76, 398/1, 398/4 o łącznej powierzchni 2,2741 ha. Początek użytkowania wieczystego tych działek przypada na lata: 1999, 2000, 2003. Wartość rocznych opłat z tytułu użytkowania wieczystego pozostała na podobnym poziomie jak rok wcześniej i wyniosła **36.578,67 zł.**

• Nieruchomości oddane w trwały zarząd

Zakres zastosowania trwałego zarządu przedstawia się następująco:

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia (ha)	Ilość działek	Wartość działek w zł. (wg. EMK)
1.	Ciche	1,3493	31 działek	247 305,28
2.	Czarny Dunajec	2,6188	28 działek	1 275 080,00
3.	Czerwienne	0,1347	1 działka	51 017,00
4.	Odrowąż	0,1416	1 działka	28 320,00
5.	Pieniążkowice	0,2304	1 działka	23 040,00
6.	Podczerwone	3,4323	1 działka	156 601,18
7.	Chochółów	0,6706	2 działki	74 368,64
8.	Piekielnik	1,2508	31 działek	125 080,00
9.	Podszkle	1,0000	1 działka	98 851,00
10.	Załuczne	1,0030	14 działek	177 835,84
RAZEM:		11,8315	111 działek	2 257 498,94

Zmiana w zakresie nieruchomości oddanych w trały zarząd (pomniejszenie o nieco ponad 0,5 ha) wynikały ze zmiany koncepcji zarządzania lodowiskiem w Czarnym Dunajcu i powierzania tego obiektu w drodze umowy instytucji kultury – CKiP.

- **Nieruchomości oddane w użyczenie**

W roku 2019 zwiększyła się ilość (z 42 na 53) i powierzchnia (z 26,6 na 28,3 ha) działek oddanych w użyczenie. Wielkości te w poszczególnych miejscowościach przedstawiały się następująco w poszczególnych miejscowościach:

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia (ha)	Ilość działek	Wartość działek w zł. (wg. EMK)
1.	Chochółów	1,5837	6 działek	35 063,46
2.	Ciche	0,1481	6 działki	10 038,97
3.	Cz. Dunajec	24,0187	9 działek	723 112,76
4.	Dział	0,2943	1 działka	43 760,00
5.	Koniówka	0,2852	2 działki	57 040,00
6.	Pieniążkowice	0,1072	1 działka	21 440,00
7.	Ratulów	0,6867	25 działek	102 485,69
8.	Stare Bystre	0,0217	1 działka	217,00
9.	Wróblówka	1,1252	2 działki	8804,53
RAZEM:		28,2708	53	1 001 962,41

- **Grunty udostępnione pod dzierżawę / najem**

W stosunku do roku poprzedniego zmniejszeniu uległa ilość (z 1471 na 1400) oraz powierzchnia ((z 366,6 na 350 ha) dzierżawionych nieruchomości. Wielkości te przedstawiały się następująco w poszczególnych miejscowościach:

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia (ha)	Ilość działek	Wartość w zł nieruchomości
1.	Chochółów	0,8746	17 działki	128 314,60
2.	Ciche	0,0006	część 1 działki	120,00
3.	Czarny Dunajec	338,5807	1357 działki	2 743 441,19
4.	Czerwienne	0,0221	1 działka	8 369,27
5.	Dział	2,1853	3 działki	12 512,62
6.	Odrowąż	0,0140	1 działka	2 004,00
7.	Piekielnik	0,0583	2 działki	11 677,43
8.	Podczerwone	0,4441	4 działki	34 363,98
9.	Ratulów	0,0006	część 1 działki	60,00
10.	Stare Bystre	0,8034	6 działek	80 205,40
11.	Wróblówka	0,2074	5 działki	33 908,30
12.	Załuczne	6,4845	2 działki	32 422,50
RAZEM:		349,6756	1400 działki	3 087 399,29 zł

Umowami najmu objętych jest 17 lokali użytkowych o łącznej powierzchni 1899,90 m².

IV. Informacja o realizacji strategii, polityk i programów.

1. Strategia rozwoju Gminy Czarny Dunajec na lata 2014-2020.

Aktualna „Strategia Rozwoju Gminy Czarny Dunajec na lata 2014-2020” przyjęta została Uchwałą Nr XXXVII/343/2013 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 30 grudnia 2013 roku. Jest to kluczowy dokument z punktu widzenia wytyczenia kierunków działania gminnych jednostek organizacyjnych, obejmujący swym zasięgiem wszystkie istotne sfery działania Gminy.

Dlatego też realizację założeń Strategii w 2019 r., przedstawiono szczegółowo poprzez zestawienie wszystkich celów operacyjnych przewidzianych w dokumencie oraz działań podjętych dla ich wykonania.

Cel Operacyjny I.1. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia

I.1.1. Nawiązanie współpracy międzygminnej w zakresie budowy systemu doradztwa dla przedsiębiorców

Realizacja : Nie realizowano działań w tym zakresie.

I.1.2. Podjęcie współpracy międzygminnej (lub z Instytucjami Otoczenia Biznesu) w celu utworzenia Funduszu Pożyczkowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Realizacja : Nie realizowano działań w tym zakresie.

I.1.3. Intensyfikowanie współpracy z przedsiębiorcami w ramach powołanej Lokalnej Organizacji Turystycznej – wspólne projekty, zrzeszanie się przedsiębiorstw

Realizacja:

LOT Chochółowski na terenie Gminy Czarny Dunajec funkcjonuje od 2013 r. Główną rolę Organizacji jest tworzenie obszaru dla wielu aktywności turystyczno-rekreacyjnych na terenie Gmin Czarny Dunajec, tym samym rozwój turystyczny Gminy.

Od października 2018 r. LOT Chochółowski zarządza nowo utworzonym Centrum Promocji i ochrony torfowisk w Chochółowie na zasadzie zawartej z Gminą umowy zlecenia. Przewidywana jest kontynuacja umowy przez następne lata. Działanie szerzej opisano w pkt II.4.6 i III.2.1, III.3.7

W roku 2019 pracownicy Urzędu Gminy wspierali LOT przy realizacji i rozliczeniu projektów ukierunkowanych na rozwój turystyki w oparciu o lokalne dziedzictwo i zasoby. Projekty zostały wsparte finansowaniem UE w ramach Programu Interreg PL-SK V-A oraz LEADER PROW na lata 2014-2020. Dotyczyły odrestaurowania zabytkowego wagoniku kolejki wąskotorowej oraz lokomotywki wraz z wykonaniem tablic informacyjnych i gadżetów promocyjnych. W ramach drugiego z projektów zorganizowano szereg wydarzeń tj. warsztaty w multimedialnym Centrum Promocji i Ochrony Torfowisk oraz warsztaty plenerowe wraz z przewodnikiem na obszarze torfowisk. W 2019 r. LOT Chochółowski przy wsparciu Gminy przystąpił do przygotowania 3 mających na celu wsparcie Gminy w zakresie rozwoju turystyki poprzez wykonanie interaktywnych map tras rowerowych (wsparcie LEADER 2014-2020), przeprowadzenie cyklu wieczorów podhalańskich ukierunkowanych na przekazy kulturowe (wsparcie UMWM), zorganizowanie ekomobilnego punktu informacji turystycznej na terenie Chochółowa dla osób niepełnosprawnych.

I.1.4. Rozwijanie różnorodnych form edukacji w zakresie przedsiębiorczości wśród młodzieży szkolnej

Realizacja:

1. *Wszystkie szkoły z terenu Gminy Czarny Dunajec podejmują działania w celu realizacji w/w działania strategii. Poniżej przedstawiono najważniejsze z nich:*
 - *Na lekcjach doradztwa zawodowego w klasach 7 i 8 poruszane były tematy dotyczące wyboru ścieżki życiowej. Wykonywane były symulacje założenia firmy, obliczane koszty związane z rozwojem danej działalności (nauka strategicznego planowania).*
 - *Na lekcjach z wiedzy o społeczeństwie poruszany był temat przedsiębiorczości. Uczniowie wraz z nauczycielem opracowywali biznesplany.*
 - *U dzieci w przedszkolu i na I etapie edukacyjnym w szkole rozwijane były kompetencje ekonomiczne podczas zajęć z edukacji matematycznej, przyrodniczej, a także na świetlicy szkolnej.*
 - *Organizowane były straganiki okolicznościowe, sprzedaż własnoręcznie robionych przekąsek; sprzedaż gofrów, tostów w celach zbiórki pieniędzy na dofinansowanie do wyjazdów na wycieczki.*
 - *Organizowane były dodatkowe zajęcia komputerowe na temat przedsiębiorczości, ekonomii.*
 - *W ramach przeprowadzonych wyborów do Młodzieżowej Rady Gminy oraz do Samorządu Uczniowskiego, uczniowie prowadzili kampanie wyborcze, mające na celu rozwój autoprezentacji i zachowań przedsiębiorczych.*
2. *Dodatkowo poszczególne szkoły realizują ten punkt poprzez:*
 - *Realizację programu „Finanse dla najmłodszych – Myślę, działam, decyduję – klasy I- SP Czarny Dunajec.*
 - *Udział w programie „Przedsiębiorcza szkoła, przedsiębiorczy uczeń”- SP Pieniążkowice.*
 - *Prowadzenie różnych form handlu, sprzedaży prowadzonej przez uczniów (sklepek szkolny - SP nr 2 Ciche, SP Chochółów, SP Ratułów, SP Załuczne, sprzedaży w trakcie uroczystości szkolnych i pozaszkolnych- SP Piekielnik, udział w Jarmarku Bożonarodzeniowym - SP Ratułów, PSP nr 2 SPSK w Starem Bystrem.*
 - *Rozwijanie umiejętności oszczędzania - organizacja konkursu SKO we współpracy z BS w Czarnym Dunajcu – Uczymy się oszczędzać- SP Pieniążkowic, oszczędzanie w SKO- SP*

Podczerwone, SP Podszkle, SP Ratułów.

- Organizacja konkursu „Kreatywne przedszkole – twórczy maluch” /X edycja/, zabawy tematyczne wraz z organizacją właściwych kącików zainteresowań- sklep, dom (wdrażanie do zarządzania domem i planowania obowiązków domowych), realizacja projektu badawczego „Pieniądze”- Przedszkole Samorządowe.
- Edukacja w zakresie samodzielnego pozyskiwania pieniędzy, zarządzania: przygotowywanie wniosków o wsparcie finansowe wycieczek, konkursów- SP Czarny Dunajec, samodzielne planowanie kosztów wycieczek- PSP nr 2 SPSK w Starem Bystrem, PSP nr 1 SPSK w Starem Bystrem
- Udział w XVII Rejonowym Turnieju Wiedzy Ekonomicznej "Ekonomia na co dzień" – SP Załuczne.
- Wprowadzenie ankiety skłonności zawodowych, dotyczących wyboru odpowiedniego zawodu przez ucznia- SP nr 1 Ciche.

I.1.5. Promowanie i wspieranie indywidualnych inicjatyw gospodarczych mieszkańców gminy

Realizacja:

Gmina wspomagała Podhalańską Lokalną Grupę Działania w organizacji dla mieszkańców spotkań szkoleniowych w zakresie możliwości pozyskiwania dofinansowania na tworzenie własnej działalności gospodarczej jak również rozwoju już istniejących firm. W roku 2019 przeprowadzono 2 spotkania informacyjne przez Biuro PLGD na Sali narad w CKiP w Czarnym Dunajcu oraz poprzez bezpośrednie konsultacje prowadzone przez pracowników Biura Rozwoju w tut. Urzędzie Gminy..

Przed każdym naborem PLGD np. dotyczącym działań z zakresu rozwoju działalności gospodarczej, podejmowania działalności gospodarczej po raz pierwszy, rozwoju lokalnych inicjatyw, organizowane są warsztaty informacyjne dla mieszkańców na terenie sali w CKIP (OSP) oraz upubliczniane są informacje na stronie [www Urzędu Gminy](http://www.UrzeduGminy). Bardziej szczegółowe dane dostępne są w biurze PLGD.

I.1.6. Systemowe wsparcie uzdolnionej młodzieży m.in. poprzez stypendia oraz nagrody

Realizacja :

W celu realizacji działania, realizowano zapisy Uchwały Nr XIX/168/2012 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 31 maja 2012 roku w sprawie przyjęcia „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu Gminy Czarny Dunajec.

W roku szkolnym 2018/2019 kwota przeznaczona na stypendia motywacyjne dla uzdolnionych dzieci i młodzieży, uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów na terenie Gminy Czarny Dunajec wyniosła: 70.000,00 zł

Liczba uczniów nagrodzonych:

- za najwyższą średnią ocen: 85 uczniów
- za szczególne osiągnięcia w konkursach przedmiotowych: 24 uczniów
- za najwyższy przyrost wiedzy wynikający z EWD: 3 uczniów
- za szczególne osiągnięcia dydaktyczne i artystyczne indywidualne na szczeblu co najmniej wojewódzkim: 86 uczniów
- za szczególne osiągnięcia sportowe indywidualne: 30 uczniów
- za szczególne osiągnięcia dydaktyczne i artystyczne grupowe: 24 grupy (242 uczniów)
- za szczególne osiągnięcia sportowe drużynowe: 4 grupy (69 uczniów)
- za osiągnięcie najwyższego wyniku z egzaminu zewnętrznego po gimnazjum: 9 uczniów

- za nienaganną postawę z zachowania, kulturę osobistą i zaangażowanie w życie szkoły: 21 uczniów.
- Za osiągnięcie najwyższego wyniku z egzaminu ósmoklasisty: 15 uczniów

I.1.7. Propagowanie przekwalifikowania osób bezrobotnych, zagrożonych utratą pracy i poszukujących pracy

Realizacja :

Z inicjatywy Marszałka Województwa zostały podpisane porozumienia pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie, a burmistrzami i wójtami Powiatu Nowotarskiego. Gmina Czarny Dunajec również przystąpiła do współpracy. Porozumienie w imieniu gminy Czarny Dunajec przekazano do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu. Projekty województwa małopolskiego „Kierunek Kariera” i „Kierunek Kariera Zawodowa” to oferta dla mieszkańców naszego regionu - można otrzymać niemal 7000 zł dofinansowania na szkolenia za pośrednictwem systemu bonów szkoleniowych. Głównym celem projektów jest podnoszenie kompetencji językowych, cyfrowych i zawodowych zgodnie ze wskazaniem przeprowadzonego Bilansu Kariery. Z kolei dla osób powracających z zagranicy, pozostających bez pracy jest projekt „Nowy Start w Małopolsce”, w którym oprócz Bilansu Kariery można uzyskać pomoc w znalezieniu dofinansowania na dalszy rozwój, zatrudnienie i osiedlenie się na stałe w Małopolsce.

I.1.8. Promocja szkolnictwa zawodowego oraz nauki zawodów rzemieślniczych wśród młodzieży i osób bezrobotnych

Realizacja:

Placówki szkolne realizowały następujące formy promocji:

- 1. Udział w Festiwalu Zawodów w Krakowie uczniów z klas VIII i III gimnazjum, w prezentacjach ofert szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, delegowanie nauczyciela doradztwa zawodowego do udziału w spotkaniach organizowanych w ramach sieci współpracy i samokształcenia doradców zawodowych „Doradca – doradcy- doradca”, wycieczki uczniów klas młodszych i obserwacje pracy: cukiernika, fryzjera stolarza- SP Czarny Dunajec, SP Pieniążkowice, SP Podczerwone, SP Załuczne, PSP nr 1 i 2 SPSK w Starem Bystrem.*
- 2. Współpraca szkół z terenu Gminy Czarny Dunajec z Branżową Szkołą I stopnia w Czarnym Dunajcu. Szkoła ta kształci 418 uczniów mających status młodocianych pracowników. Młodzież uczy się zawodów w zakładach rzemieślniczych głównie w Gminie Czarny Dunajec, Jabłonka, Nowy Targ, Raba Wyżna. Szkoła współpracuje z pracodawcami w zakresie egzaminów zawodowych organizując wycieczki do ośrodków egzaminacyjnych, gdzie młodzież zapoznaje się z wymaganiami egzaminacyjnymi. ZDZ Kraków, jako organ prowadzący szkołę organizuje w Czarnym Dunajcu kursy dla uczniów, które są niezbędne po skończeniu szkoły na rynku pracy. Uczniowie mają możliwość udziału w warsztatach organizowanych w szkole średniej w Liptowskim Mikulaszu na Słowacji, gdzie 3 dni pracują w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych wraz z kolegami ze Słowacji.- ZDZ Czarny Dunajec*
- 3. Na lekcjach doradztwa zawodowego charakteryzowano zawody, ścieżki edukacji, kwalifikacji zawodów i specjalności- SP nr 2 Ciche, SP Chochółów, SP Pieniążkowice, SP Piekelnik.*
- 4. Spotkania z absolwentami szkoły, w celu przedstawienia osiągnięć i zdobytych umiejętności- SP nr 1 Ciche, SP Ratulów, SP Podszkle, SP Załuczne.*
- 5. Wycieczki, spotkania tematyczne w celu zapoznania z zawodami:*
 - *odwiedziny m.in. w gospodarstwie rolnym, sklepie, u rzemieślników – wyrób artykułów skórzanych, stolarskich- SP nr 1 Czerwienne.*

- udział w warsztatach Muzeum Obwarzanka w Krakowie, Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie im. Juliusza Słowackiego w Krakowie- SP Odrowąż.
 - wyjazdy tematyczne- obróbka szkła w Chabówce- SP Pieniążkowice.
 - spotkania tematyczne z rodzicami uczniów, którzy pracują w zawodach rzemieślniczych- stolarz, cukiernik, fryzjer- SP Podszkle
 - zajęcia edukacyjne w Muzeum Drukarstwa w Nowym Targu, warsztaty „Majsterkowo” w Castoramie , zajęcia artystyczne w Pracowni kreatywnej – malowanie drewnianych zabawek i pamiątek, zajęcia edukacyjne w „Czekoladowym Autobusie” – tworzenie wyrobów czekoladowych- Przedszkole Samorządowe w Czarnym Dunajcu
6. Innowacja pedagogiczna pn. „Senior wśród dzieci i młodzieży”, gdzie jednym z działań jest kultywowanie tradycji regionalnej, w tym rzemiosła - SP Ratulów.
7. Organizacja zajęć otwartych dla rodziców „Ten zawód mi się podoba” - Przedszkole Samorządowe w Czarnym Dunajcu
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował działania polegające na informowaniu rodziców oraz ich dzieci o bezpłatnym szkolnictwie tj. Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Szczawnicy-Jabłonce realizujących naukę zawodową, zajęcia z doradcą zawodowym, płatne staże zawodowe oraz stypendia.

I.1.9. Wspieranie oraz promowanie zatrudniania młodych ludzi w trzecim sektorze i przy działaniach społecznych (wolontariat)

Realizacja:

Szkoły z terenu Gminy podejmowały b. liczne i różnorakie działania promujące wśród dzieci szeroko rozumiany wolontariat, działalność społeczną:

1. Organizacja szkolnego Dnia Wolontariatu – zaproszenie wolontariuszy z fundacji „Ronalda Mc Donalda z Krakowa, warsztaty plastyczne w celu przygotowania ozdób świątecznych przeznaczonych na kiermasz charytatywny, z którego dochód (w kwocie: 1 000,00 zł przeznaczono na rzecz Fundacji Ronalda Mc Donalda. - SP Czarny Dunajec.
2. Działalność kół wolontaryjnych, które podejmują działania bezinteresownej pomocy osobom starszym, ubogim- SP nr 1 Ciche, SP Chochółów, SP Czerwienne nr 1, SP Pieniążkowice, SP nr 2 Ciche, SP Podszkle, SP Ratulów, PSP nr 1 i 2 SPSK w Starem Bystrem, ZDZ Czarny Dunajec.
3. Udział w projekcie „Mieć wyobraźnię Miłosierdzia”, „Pola nadziei” - zbiórka finansowa na rzecz hospicjum im. Jezusa Miłosiernego w Zakopanem, akcja „Gofry i tosty”- czyli cykliczna zbiórka na rzecz „ Szlachetnej Paczki”, paczka z artykułami spożywczymi i słodyczami dla potrzebującej rodziny, kiermasz bożonarodzeniowy, „Czytanko na śniadanko”, akcja „Góra Grosza”, „Pączek dla Afryki” połączony z akcją „Pyszności dla Afryki”, „Okulary dla Afryki”, „ Marzycielska poczta” - akcja pisania listów do chorych dzieci, zbiórka plastikowych korków na rzecz osoby niepełnosprawnej, zbiórka makulatury na rzecz fundacji „ Przyjazny świat dziecka”, zbiórka przyborów szkolnych na rzecz Domu Dziecka- SP Nr 2 Ciche, SP nr 1 Czerwienne.
4. Zbiórka i transport żywności, środków czystości, artykułów szkolnych dla Polaków w Solecznikach na Litwie- SP Chochółów.
5. Współpraca z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Odrowążu- SP Pieniążkowice, SP Załuczne.
6. Współpraca z Fundacją im. Adama Worwy- zbiórka pieniędzy, sprzedaż wykonanych prac i przekazanie ich na cele statutowe fundacji- SP Podczerwone, ZDZ Czarny Dunajec.
7. Kolędowanie dla dzieci z Nigru w ramach działania Szkolnego Klubu UNICEF, akcja charytatywna „Misie Ratownisie pomagają” – w ramach Memoriału Grzegorza Wesołowskiego,

„Zakręcona akcja” – zbieranie plastikowych nakrętek dla Patryka, akcja charytatywna „Pola nadziei” – sprzedaż cebulek żonkili, kwestowanie w parafii dla Marysi – SP Podszkle.

- 8. Zorganizowanie szlachetnej paczki dla Polaków żyjących na Ukrainie, zbiórka skarpet, rękawic dla bezdomnych- SP Ratulów, SP Piekielnik, ZDZ Czarny Dunajec.*
- 9. Udział w Konkursie Wiedzy Prawnej (tematyka konkursu związana z działalnością stowarzyszeń) - marzec 2019- SP Załuczne.*
- 10. Promocja bezpieczeństwa wśród seniorów w ramach projektu „Odblaskowa szkoła”- rozdawanie w Chocholowie elementów odblaskowych dla seniorów- PSP nr 1 i 2 SPSK w Starem Bystrem.*
- 11. Akcja oddawania krwi dla szpitali- ZDZ Czarny Dunajec.*
- 12. Zbiórka materiałów papierniczych, przyborów szkolnych i słodczy dla dzieci z Domu Dziecka we Wróblówce i Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny w Zakopanem oraz podopiecznych Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego „Chatka” w Nowym Targu, zbiórka art. higienicznych i środków czystości dla ludzi starszych potrzebujących wsparcia – akcja „Misie Ratownisie”, zbieraniu plastikowych nakrętek na sprzęt rehabilitacyjny dla chorego dziecka, wspólne kołędowanie z mieszkańcami Domu Dziecka we Wróblówce, dbanie o groby zmarłych pracowników przedszkola – w ramach akcji MEN „Szkoła pamięta”- Przedszkole Samorządowe w Czarnym Dunajcu.*

Działaniem wpisującym się w omawiany obszar interwencji jest również w części wspieranie działalności licznych jednostek OSP (w każdej miejscowości) z terenu Gminy, których utrzymanie, wyposażenie na wysokim poziomie zapewnia Gmina. W ramach tych struktur działają liczne sekcje młodzieżowe.

I.1.10. Rozwój międzynarodowej współpracy uczniów i nauczycieli dla pogłębiania znajomości nowoczesnych programów kształcenia oraz języków obcych

Realizacja:

Szkoły z terenu Gminy podjęły następujące działania mające na celu realizację niniejszego punktu:

- nawiązanie współpracy z uczniami i nauczycielem Aspin Park Community Primary School Knaresborougk England- SP nr 2 Ciche*
- uczestnictwo uczniów w weekendowej szkole języka angielskiego prowadzonej przez native speakerów- SP Podczerwone.*

Cel Operacyjny I.2. Rozwój potencjału gospodarczego gminy

I.2.1. Rezerwowanie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy terenów atrakcyjnych gospodarczo pod inwestycje KIER. KOWALCZYK

I.2.2. Tworzenie stref aktywności gospodarczej, w tym m.in. we współpracy z podmiotami komercyjnymi KIER. KOWALCZYK

Realizacja:

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wyznaczono strefę gospodarczą UC w miejscowości Czarny Dunajec przy drodze powiatowej 1651K „Domańska” łączącej Cz. Dunajec z m. Ciche. W ciągu roku 2019 prowadzone były kolejne etapy procedury zmierzającej do uchwalenia Planu. Obszar obejmuje teren o pow. kilkudziesięciu hektarów.

I.2.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej stref aktywności gospodarczej

Realizacja : *Nie realizowano działań w tym zakresie.*

I.2.4. Poprawa standardów obsługi inwestorów

Realizacja :

1. *W 2019 r. Urząd Gminy w Czarnym Dunajcu wprowadził Elektroniczne Biuro Obsługi Mieszkańca, w skrócie e-BOM. Serwis e-BOM, umożliwia dostęp do spersonalizowanych informacji o prowadzonych przez urząd sprawach. Podstawowe funkcje Serwisu e-BOM to:*

- *dostęp do indywidualnych spraw mieszkańca,*
- *szybki dostęp do serwisów prowadzonych w jednostce,*

System ma na celu ułatwienie mieszkańcom poruszania się po elektronicznych zasobach danej gminy po przez zgromadzenie ich wszystkich w jednym miejscu. Ponadto pozwala zalogowanemu użytkownikowi powierzyć do realizacji daną sprawę oraz sprawdzić jej stan. Portal nie posiada barier użytkowych i działa ze zgodnością WCAG 2.0. będąc kompatybilnym z systemami Android oraz iOS.

Aby z serwisu korzystały tylko osoby uprawnione wprowadzono system identyfikacji poprzez profil zaufany (PZ) . Za pomocą serwisu można załatwić m.in. sprawy:

- *pismo ogólne do podmiotu publicznego,*
- *zawiadomienie o zawarciu umowy z młodocianym pracownikiem w celu przygotowania zawodowego - Usługa umożliwia złożenie do wybranej Instytucji Publicznej zawiadomienia o zawarciu umowy z młodocianym pracownikiem w celu nauki zawodu.*

Za pomocą serwisu następuje przekierowanie na: stronę podmiotową Urzędu, Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu, ePUAP, profil zaufany, portal Podatkowy (enależności) – portal umożliwia podgląd zobowiązań wobec Gminy oraz ich spłatę, portal mapowy, portal partycypacji społecznych – portal umożliwia złożenie wniosków, petycji oraz udział w konsultacjach społecznych Gminy Czarny Dunajec, platforma usług elektronicznych ZUS, CeiDG.

2. *W roku 2019 trwały prace nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy. Projekt nowego mpzp, opracowany został w skali obrazującej przeznaczenie terenu na tle działek ewidencyjnych, co zdecydowanie poprawia czytelność i transparentność dokumentu.*

I.2.5. Promocja gospodarcza Gminy Czarny Dunajec

Realizacja :

Promocja gospodarcza Gminy była ściśle związana z tworzeniem i udostępnianiem produktów turystycznych – tj. trasy rowerowe, atrakcje turystyczne związane z torfowiskami i została opisana w ramach działań z tym związanych.

W realizację działania wpisuje się również udział Gminy w targach turystycznych (pkt III.3.6.)

Cel Operacyjny I.3. Rozwój zrównoważonego rolnictwa górskiego, w tym rolnictwa ekologicznego oraz regionalnego przetwórstwa rolno-spożywczego

I.3.1. Wspieranie działań zmierzających do poprawy struktury obszarowej zainteresowanych gospodarstw (upowszechnienie dzierżaw i scalenia ziemi rolniczej), poprawy rozłogu ziemi, wielkości pól i legalizacji statusu władania ziemią rolniczą

Realizacja:

W roku 2019 prowadzone były intensywne uzgodnienia na poziomie samorządu Powiatu Nowotarskiego oraz Wojewody Małopolskiego w celu pozyskania finansowania zadania – modernizacja ewidencji gruntów. Efektem tego było uwzględnienie modernizacji w dotacji Wojewody Małopolskiego (700 000,00 zł) w zadaniach na rok 2020 – również w budżecie Gminy Czarny Dunajec zabezpieczona została kwota 500 000,00 zł (Uchwała Nr XV/152/2019 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie budżetu Gminy Czarny Dunajec na rok 2020).

I.3.2. Promowanie przedsiębiorczości w rolnictwie i gospodarstwach, w tym wsparcie dla pozyskiwania środków pomocowych

Realizacja : *Nie realizowano działań w tym zakresie.*

I.3.3. Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa żywności wysokiej jakości oraz markowych (regionalnych) produktów żywnościowych

Realizacja : *Nie realizowano działań w tym zakresie.*

I.3.4. Promocja i wsparcie dla postępu biologicznego w rolnictwie, w tym dla hodowli ras lokalnych, uprawy rzadkich (lokalnych) odmian owoców, itp.

Realizacja :

Działania na tym polu corocznie są podejmowane poprzez udzielanie pomocy finansowej Gminie Nowy Targ na pokrycie kosztów imprezy „Podhalańska Wystawa Zwierząt Hodowlanych” w Ludźmierzu. Wystawa promuje m.in. hodowlę lokalnych ras krów, owiec – charakterystycznej dla rejonów podgórskich.

Pomoc finansowa została udzielona na podstawie Uchwały nr VI/58/2019 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 25 marca 2019 r. w kwocie 10.000,00 zł. Na wystawie w Ludźmierzu wystawcy z terenu Gminy Czarny Dunajec przedstawiali swoje zwierzęta oraz otrzymali wiele nagród.

Cel Operacyjny I.4. Rozwój infrastruktury technicznej zwiększającej atrakcyjność inwestycyjną gminy

I.4.1. Przebudowa i rozwój gminnych ciągów komunikacyjnych – opracowanie gminnego programu rozbudowy i bieżącej modernizacji układu komunikacyjnego

Realizacja : *Nie realizowano działań w tym zakresie.*

I.4.2. Współpraca z samorządem powiatu nowotarskiego i innymi zarządcami dróg w zakresie poprawy standardu dróg i ciągów pieszych na terenie gminy

Realizacja:

Trwały prace przy opracowaniu kierunku rozbudowy dróg powiatowych na lata 2020 - 2023. Wójt Gminy zadeklarował współpracę w pracach projektowych, które będą stanowiły wkład rzeczowy Gminy w realizację zadań. W ramach tych działań

Gmina Czarny Dunajec współfinansuje również przebudowę dróg wojewódzkich DW 957 w ramach umowy nr X/115/ZDW/17 z dnia 28.09.2017 r., oraz DW 958 w ramach umowy nr X/88/ZDW/17 z dnia 03.11.2017r., w sprawie wspólnej realizacji zadania inwestycyjnego. Z tego tytułu w roku 2019 została wypłacona dotacja dla Województwa małopolskiego na przebudowę drogi wojewódzkiej DW 957 w kwocie 175 190,00 zł. Zakończenie całości inwestycji planowane jest na jesień 2020 roku.

Prace wykonane w 2019 zostały opisane w ramach punktu – „Modernizacja infrastruktury drogowej”.

I.4.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów zagospodarowania inwestycyjnego i turystycznego, w tym budowa parkingów i organizacja systemów transportu zbiorowego

Realizacja:

1. *Realizowano działania zmierzające do modernizacji zabytkowej stacji PKP w Podczerwonym, która wraz z parkingiem i zapleczem poprawi dostępność dla osób korzystających ze ścieżki rowerowej „Szlak wokół Tatr”. Zadanie realizowane jest w ramach projektu pt. „Historyczno-kulturowo-przyrodniczy szlak wokół Tatr – etap III” w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020. Kwota całkowita modernizacji Stacji PKP po przetargu wynosi 1.056.872,08złoty brutto, z czego dofinansowanie to 618 169,18 zł. Zadanie polega na odrestaurowaniu zabytkowej stacji PKP z przeznaczeniem pod obsługę ruchu turystycznego w tym rowerowego (wypożyczalnia, serwis, mała gastronomia, parking). Realizacja zadania pozwoli na dalsze dopełnienie infrastruktury, niezbędnej z punktu widzenia rozwijającej się sieci szlaków rowerowych w Gminie. W roku 2019 przystąpiono do realizacji zadania. Wykonano instalacje wewnętrzne, zamontowano stolarkę okienną i drzwiową i wewnętrzne roboty wykończeniowe. Wartość robót w roku 2019 wyniosła 634 009,96 zł.*
2. *Po opracowaniu etapu IIA projektu przebudowy południowej części Rynku w zakresie branży drogowej, elektrycznej i sanitarnej oraz uzgodnień, w roku 2019 wykonano etap IIB projektu, który pozwolił na uzyskanie decyzji pozwolenia na budowę. Projekt obejmuje część Rynku w rejonie Kościoła, plebanii oraz zakładu gastronomicznego. Realizacja zadania – przebudowy – pozwoli na poprawę organizacji ruchu w obrębie Rynku Czarnego Dunajca.*
3. *Wykonano utwardzenie terenu (kostka) na działkach w Centrum Piekieniaka przy budynku Ośrodka Zdrowia, Remizy OSP i Obiektu Wspólnoty Urbarialnej w Piekieniku wraz z odprowadzeniem wód opadowych do istniejącej kanalizacji deszczowej. Wartość robót wyniosła 430 000,00 zł*
4. *Od 9 listopada 2019 r. uruchomiona została transgraniczna linia autobusowa na trasie Bukowina Tatrzańska – Zakopane – Kościelisko – Chochółów – Zuberec – Dolny Kubin. Umowa na regularne przewozy autobusowe została podpisana pomiędzy Województwem Małopolskim a firmą EUROZEBRA sp. z o.o. Regularne połączenia autobusowe umożliwią podróżowanie nie tylko na obszarze Polski, ale też do sąsiedniej Słowacji. Każdego dnia odbywać się będą 2 kursy w każdym kierunku, a w sezonie letnim (od 20.06.2020 r. do 27.09.2020 r.) 3 kursy. Na terenie Gminy Czarny Dunajec wyznaczone zostały 4 przystanki autobusowe w miejscowości Chochółów: 1.Chochółowskie Termy, 2.Chochółów Górny, 3.Chochółów I, 4.Chochółów Granica. Zadanie nie jest finansowane ze środków Gminy. Finalizacja zadania jest efektem działań podejmowanych przez samorządy – w tym Gminę Czarny Dunajec – w poprzednich latach. Gmina Czarny Dunajec m.in. uczestniczył w spotkaniach konsultacyjnych i potwierdziła gotowość do współfinansowania kosztów związanych z uruchomieniem autobusowej linii transgranicznej oraz utworzenia przystanków komunikacyjnego w miejscowości Chochółów (obok remizy OSP).*

I.4.4. Budowa obwodnicy od miejscowości Czarny Dunajec do miejscowości Chochółów

Realizacja:

W 2019 roku kontynuowano postępowanie w/s wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Obwodnica Chochółowa”. Analizowano możliwości zmiany planowanej trasy, zgodnie z sugestiami mieszkańców, konsultowano się z wnioskodawcą oraz z projektantem. Efektem było wypracowanie koncepcji dla wariantu zachodniego zmodyfikowanego. Wobec proponowanego wariantu, po przeprowadzeniu części prac, negatywne stanowisko zajął projektant Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie (ze względu na ryzyka nie uzyskania uzgodnień kluczowych organów – RDOŚ, Gospodarstwo Wodne Wody Polskie).

Na skutek podjętych działań konsultacyjnych zadanie wykonania obwodnicy dla miejscowości od Czarnego Dunajca do Chochółów została uwzględniona w Studium obsługi transportowej Regionu Podtatrz z czerwca 2019 r.

Cel Operacyjny II.1. Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej

II.1.1. Modernizacja bazy edukacyjnej i doposażenie szkół funkcjonujących na terenie gminy

Realizacja:

1. Zestawienie inwestycji na obiektach oświatowych w roku 2019 przedstawia się następująco.

Inwestycje oświatowe w roku szkolnym 2019				
	Miejsc.	Obiekt	Zadanie	Cena brutto
1	Ciche	Szkoła Podstawowa nr 3	Wykonanie remontu instalacji elektrycznej	15 000,00 zł
2	Czerwienne	Szkoła Podstawowa Nr 1	Remont rynien, strefy cokołowej elewacji południowej oraz remont Sali lekcyjnej na parterze	49 400,58 zł
3	Dział	Szkoła Podstawowa	Wykonanie nawierzchni z kostki betonowej na placu manewrowym	19 614,20 zł
4	Odrawąż	Szkoła Podstawowa	Wykonanie robót remontowych	100 861,50 zł
5	Piekielnik	Szkoła Podstawowa	Wymiana stolarki okiennej	7 400,00 zł
6	Podczerwone	Szkoła Podstawowa	Remont wykładziny, wymiana 2 szt. drzwi wewnętrznych oraz wykonanie bramy ogrodzeniową	14 933,68 zł
7	Podszkle	Szkoła Podstawowa	Wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych, remont pracowni komputerowej, remont pomieszczeń na poddaszu	47 276,00 zł
8	Stare Bystre	Szkoła Podstawowa nr 1	Wykonano docieplenie elewacji południowo-wschodniej	23 986,00 zł
9	Stare Bystre	Szkoła Podstawowa nr 2	Wykonano docieplenie elewacji południowo-zachodniej	24 005,00 zł
0	Czarny Dunajec	Szkoła Podstawowa	Remont i doposażenie kuchni	16 235,41 zł
Razem =				318 237 zł

2. Zestawienie inwestycji na obiektach oświatowych w roku 2019 przedstawia się następująco.

Zakup doposażenia oraz remonty wykonane w ramach budżetów szkół			
Jednostka	Rodzaj wydatku	Kwota	Uwagi
SP Czarny Dunajec	zestawy komputerowe	4 990,00	
	laptopy	5 609,99	
	projektor	3 002,00	
Razem		13 601,99	
SP Ciche 1	meble	18 585,44	
	remont szatni	6 500,00	
	montaż rolet	13 100,00	
	zestawy komputerowe	6 690,31	
	odśnieżarka	3 297,00	
Razem		48 172,75	
SP Ciche 2	wymiana okien	52 290,00	
	kserokopiarka	3 500,00	
	zestawy komputerowe	9 139,00	
	odśnieżarka	3 000,00	
Razem		67 929,00	
SP Ciche 3	remont instalacji elektrycznej	15 772,98	
	laptopy	4 500,00	
	meble	2 759,40	
Razem		23 032,38	
SP Chochołów	pracownia komputerowa	29 500,00	
Razem		29 500,00	
SP Czerwienne 1	montaż stacji uzdatniania wody wraz z pompą głębinową	8 933,10	
Razem		8 933,10	
SP Odrowąż		15 500,00	w tym z odszkodowania za zalanie 43 780,24
	Meble, malowanie	40 381,87	
Razem		55 881,87	
SP Pieniążkowice	meble	4 482,12	
	pracownia komputerowa	24 400,00	
	naprawa rynien	3 068,85	
Razem		31 950,97	
SP Piekelnik	wykładzina na salę	5 755,20	
	monitor interaktywny	5 900,00	
	meble	3 198,00	
Razem		14 853,20	
SP Podczerwone	tablica interaktywna	8 350,00	
Razem		8 350,00	
SP Podszkle	pracownia komputerowa	39 557,70	w tym 29 000,00 ze środków przekazanych z Gminy
	wyposażenie plac zabaw	6 815,93	
	elementy monitoringu	8 922,30	

Razem		55 295,93	
SP Ratulów	laptopy	4 000,00	ze środków profilaktyki gminnej
	monitor interaktywny	8 750,00	
	wyposażenie szatni	15 055,20	
Razem		27 805,20	
SP Załuczne	laptopy	9 500,00	
	monitor interaktywny	7 500,00	
	remont dachu	3 043,80	
	wymiana drzwi wewnętrznych	8 565,39	
Razem		28 609,19	
Przedszkole Samorządowe	remont WC personel i dzieci	9 663,80	
Razem		9 663,80	
GZO	meble	6 400,00	
	malowanie wraz z materiałem	6 678,90	
	monitoring	2 466,15	
Razem		15 545,05	
Ogółem		411 319,23	

II.1.2. Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych

Realizacja:

Do najważniejszych działań w tym zakresie realizowanych przez szkoły na terenie Gminy należały:

- organizacja dodatkowych zajęć- nauka gry w szachy;
- działalność kół teatralnych Koneser, Rumcajsy RUDUDU, Trzynastka, Krokusy, Krokusiki, Krokusiątko, „Bez Nazwy” - SP nr 2 Ciche, SP Czarny Dunajec, SP Odrowąż, SP Podszkle, SP Załuczne
- tworzenie gazetki szkolnej w ramach innowacji Łowcy wydarzeń, informacji, wiadomości;
- liczne wycieczki krajoznawcze, współpraca z TPN- projekt Blżej Tatr;
- edukacja regionalna „Nasze Dziedzictwo”;
- udział dzieci w programie „Przedszkole młodych patriotów”, w akcji „Pola nadziei” w ramach kształcenia kompetencji społecznych i obywatelskich;
- kółka zainteresowań (historyczne, języka angielskiego, geograficzne, matematyczne, wokalne, kółko filmowe);
- prowadzenie kółka teatralnego w języku angielskim, organizowanie wyjazdów do Wiednia w ramach kółka języka niemieckiego;
- udział w programie „Ratujemy i uczymy ratować”;
- organizacja zajęć pozalekcyjnych, nauka programowania w klasach I-III- udział w projekcie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014 - 2020 „Eksperti programowania w podregionie nowotarskim;
- zajęcia dodatkowe, w tym pozaszkolne: taniec nowoczesny, karate tradycyjne, robotyka, zajęcia piłkarskie, zajęcia hokejowe;
- udział dzieci w redagowaniu informacji, gazetek szkolnych - „Bez Tytułu”, „Cichowieści”- SP Nr 1 i 2 Ciche, SP Nr 1 Czerwienne;

- *Rozwój innowacji pedagogicznych- Senior wśród dzieci i młodzieży*- SP nr 1 Ciche, SP Ratulów;
- *Realizacja programu "Spójrz Inaczej"- dla klas I-III- SP nr 3 Ciche;*
- *Udział w ogólnopolskiej akcji czytelniczej- „Gang słodziaków”, „Narodowe czytanie”, akcjach patriotycznych - SP nr 1 Czerwienne, PSP nr 1 i 2 SPSK w Starem Bystrem;*
- *Udział w programie „Dzieci uczą Rodziców- Rodzice Uczą dzieci”- PSP nr 1 SPSK w Starem Bystrem;*

II.1.3.Rozwój szkolnictwa ustawicznego oraz nauki ginących zawodów

Realizacja:

Do najważniejszych działań związanych z nauką ginących zawodów należały:

- *zajęcia z tradycji pasterskich, w tym zapoznanie z procesem przerabiania wełny na nici, z których wykonuje się takie produkty jak skarpety wełniane, swetry plecione góralskie, dywany ściennie;*
- *udział dzieci w zajęciach „Od ziarenka do bochenka” „Jak to ze lnem bywało”, „Malarstwo na szkło” w Muzeum Etnograficznym w Zubrzycy Górnej (poznawanie zawodów: rolnika, młynarza, prządkę, piekarza);*
- *prowadzenie warsztatów w ramach „Święta Gwary”: zakładania strzępków na chustkach góralskich, nauka gry na piszczałce, wyrób oscypka, pieczenie moskola, haft,*
- *warsztaty dla uczniów z pracownikiem OHP Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży z Nowego Sącza, udział w festiwalu zawodów w Krakowie;*
- *spotkania z seniorami robiącymi na drutach, trudniącymi się pszczelarstwem, kowalstwem;*
- *zajęcia z góralskiego rzeźbienia w drewnie,*
- *spotkania z Kołami Gospodyń Wiejskich.*
- *interaktywne zajęcia w Muzeum Górali i Zbójników w Rabce- Zdroju.*

II.1.4. Rozwój wychowania sportowego

Realizacja :

1. *Przeprowadzono konkurs wniosków na realizację zadań w zakresie sportu, z którego skorzystało 19 klubów sportowych z terenu gminy Czarny Dunajec. Dotacja była przeznaczona na sfinansowanie lub dofinansowanie: realizacji programów szkolenia sportowego, zakupu sprzętu sportowego, pokrycia kosztów organizowania zawodów sportowych lub uczestnictwa w takich zawodach, pokrycia kosztów korzystania z obiektów sportowych dla celów szkolenia sportowego, sfinansowanie wynagrodzenia kadry szkoleniowej. Wykonanie budżetu związanego z realizacją zadań wyniósł **280.000,00 zł.** (działania realizowane były zgodnie z Uchwałą Nr XXI/219/2016 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie określenia warunków i trybu udzielania i rozliczania dotacji służących sprzyjaniu rozwojowi sportu oraz kontroli ich wykorzystania - ze zmianami (j. t.: Uchwała nr XXX/312/2017 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 29 grudnia 2017 r.).*
2. *Zawodnikom, którzy osiągnęli wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym były przyznawane stypendia, nagrody i wyróżnienia. Również trenerom, którzy przyczynili się do osiągnięcia przez zawodników wysokich wyników we współzawodnictwie sportowym międzynarodowym lub krajowym oraz do rozwoju sportu w gminie zostały przyznane nagrody. Budżet w 2018 r. wyniósł 80.000,00 zł. Wójt Gminy Czarny*

Dunajec Zarządzeniem Nr 106/2019 z dnia 27 maja 2019r. w sprawie: przyznania stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień Gminy Czarny Dunajec dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe, przyznał stypendia sportowe 15 sportowcom na łączną kwotę 40.000 zł (brutto), nagrody dla 13 zawodników na łączną kwotę 35.500 zł (brutto), nagrody dla 1 trenera na łączną kwotę 1.500 zł (brutto) (działania realizowane były zgodnie z Uchwałą Nr XIII/136/2016 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania, wstrzymywania, cofania i wysokości stypendiów oraz nagród i wyróżnień sportowych za osiągnięcia w dziedzinie kultury fizycznej i sportu).

3. Zorganizowano 25 imprez sportowych umożliwiających rywalizację dzieci i młodzieży szkolnej (współpraca CKiP z koordynatorem sportu) w następujących dyscyplinach: piłka siatkowa, mini piłka siatkowa, piłka nożna, lekkoatletyka, tenis stołowy, biegi narciarskie, narciarstwo alpejskie „Slalom Gigant”, turniej gier i zabaw, turniej tańca i aerobiku.
4. Szkoły realizowały dodatkowe zajęcia poprzez udział w projektach, na które pozyskiwane są środki zewnętrzne tj.
 - Współpraca z Fundacją Marcina Gortata i udział w ogólnopolskim turnieju „Skills Challenge”, udział w ogólnopolskiej akcji „Dzieciaki do rakiet”- SP Czarny Dunajec.
 - Projekt „Jeżdżę z głową”. Łącznie 300 uczniów wzięło udział edycji projektu „Jeżdżę z głową” w 2019r., finansowanego w ramach środków Województwa Małopolskiego. Dzieci uczyły się podstaw bezpiecznego poruszania się na stokach narciarskich oraz spróbowały opanować zasady zjazdu i slalomu. W projekcie udział wzięły dzieci z następujących szkół: SP w Ratulowie, SP nr 1 w Cichem, SP w Czarnym Dunajcu, SP w Piekielniku, SP w Pieniężkowicach, PSP SPSK nr 1 w Starem Bystrem, PSP SPSK nr 2 w Starem Bystrem, KSP SPSK w Czerwiennem, SP w Podczerwonym, SP nr 2 w Cichem, SP w Odrowążu, SP nr 1 w Czerwiennem, SP w Podszkle, SP w Załucznem, SP w Chochołowie. Całkowity koszt realizacji projektu wyniósł 119 011,00 zł, w tym pomoc finansowana z Województwa Małopolskiego stanowiła kwotę 44 600,00 zł. Pozostałą kwotę dołożyła Gmina Czarny Dunajec w wysokości 44 411,00 zł oraz rodzice po 100 zł od dziecka, co łącznie stanowiło sumę 30 000,00 zł.
 - „Gimnastyka korekcyjna”. Projekt realizowany przy wsparciu Ministerstwa Sportu i Turystyki od 28.02. – 30.11.2019 r. Na organizację zajęć sportowych dla uczniów z elementami gimnastyki korekcyjnej w 2019 r. Gmina Czarny Dunajec pozyskała kwotę 11475,00 zł. Łączny koszt zajęć wyniósł 22950,00 zł. Pozostała kwota została pokryta z budżetu Gminy Czarny Dunajec. Głównym celem tych zajęć było skorygowanie istniejących zaburzeń statyki ciała i wyrobienie u dzieci nawyku prawidłowej postawy we wszystkich sytuacjach i czynnościach życia codziennego. W projekcie udział wzięły następujące szkoły: SP Czarny Dunajec, SP nr 1 Ciche, SP Chochołów, SP Odrowąż, SP Piekielnik, SP Podszkle, SP Ratulów.
 - „Umiem pływać”- Projekt realizowany po raz pierwszy w gminie Czarny Dunajec (nieodpłatne) zajęcia sportowe z nauki pływania, dla uczniów klas I-III szkół podstawowych. W projekcie uczestniczyło 240 uczniów. W projekcie udział brały następujące szkoły: SP Czarny Dunajec, SP nr 1 Ciche, SP Chochołów, SP Odrowąż, SP Piekielnik, SP Podszkle, SP Ratulów, SP Pieniężkowice, SP nr 3 Ciche, SP Podczerwone, SP nr 2 Ciche, SP nr 1 Czerwienne, SP Załuczne. Całkowity koszt realizacji projektu wyniósł 65 200,00 zł, w tym pomoc finansowa z Ministerstwa Sportu i Turystyki stanowiąca kwotę 32600,00 zł. Pozostała kwota stanowi wkład własny Gminy Czarny Dunajec w wysokości 32600,00 zł.
 - „SKS”- Po raz trzeci szkoły z terenu Gminy Czarny Dunajec (przy współfinansowaniu Gminy), brały udział w Programie SKS, realizowanym przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Koordynatorem Programu był Szkolny Związek Sportowy w Krakowie. Szkoły biorące udział

w Programie SKS: SP Czarny Dunajec, SP nr 1 Ciche, SP Piekielnik, SP Podszkle, SP Ratulów, SP nr 2 Ciche, SP Pieniążkowice, SP Podczerwone, SP Załuczne.

- „Skaut”- program pilotażowy Ministerstwa Sportu i Turystyki, skierowany do uczniów klas IV – VIII. Podstawowym celem było przeprowadzanie testów sprawności fizycznej, obserwowanie zajęć sportowych odbywających się w szkole i poza nią, wspieranie młodych sportowców w zakresie ich rozwoju, rekomendowanie uczniów do uczestnictwa w zajęciach w klubach sportowych. Wyniki testów zostały umieszczone w Narodowej Bazie Talentów. Skautci byli rekrutowani przez jednostki samorządu terytorialnego (gminy). Skautami mogły zostać osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, czyli nauczyciele wychowania fizycznego, trenerzy, instruktorzy. W Gminie Czarny Dunajec, program realizowało trzech Skautów.

II.1.5. Modernizacja bazy sportowej szkół, funkcjonujących na terenie gminy, oraz zrównoważony rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, w tym m.in. modernizacja i budowa boisk, placów zabaw

Realizacja:

W roku 2019 zrealizowano zadania:

1. Wykonanie robót budowlanych związanych z realizacją zadania pn.: „Od przedszkola do seniora – strefa rekreacyjno-sportowa w miejscowości Czarny Dunajec”. Inwestycja została zrealizowana w ramach PROW na lata 2014-2020 . Wartość inwestycji wyniosła 740 000,00 z czego Gmina Czarny Dunajec otrzymała 380.323,00 zł dofinansowania (51,4 % kwoty po przetargu).
2. Dokończenie budowy pełnowymiarowego boiska sportowego o nawierzchni sztucznej w miejscowości Czarny Dunajec - prace za kwotę 1 057 800 zł. Zadanie zostało dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki. Wartość całkowita zadania wynosiła 1.480.000,00 zł., przyznane dofinansowanie to 752.042,00.
3. Na lodowisku w Czarnym Dunajcu podjęto następujące działania: zakup ostrzałki – 23 862,00 zł, naprawa agregatu- 6 396,00 zł, wymiana rejestratora monitoringu wizyjnego 2 829,00 zł, zakup tablicy informacyjnej z banerem 1.355,46 zł.
4. Pozostałe zadania objęły: rozbudowę monitoringu wizyjnego na orliku w Cichem – 7 879,20 zł zakup ławek rezerwowych na boisku z sztuczną nawierzchnią, kupno wózka do malowania linii na boisku z naturalną nawierzchnią, zakup gabloty, nagłośnienie na orliki.

II.1.6 Rozwój oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców

Realizacja:

Zgodnie z Uchwałą Nr XXX/311/2017 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 29 grudnia 2017r. w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Sportu na terenie gminy Czarny Dunajec na lata 2018 – 2019 prowadzona była działalność szkółek w ramach Programu Rozwoju Sportu (szczególnie dzieci i młodzieży) w gminie Czarny Dunajec. Program umożliwia uczestnictwo w zajęciach sportowych oraz zainteresowanie aktywnością ruchową poprzez:

- rozwój biegów narciarskich – prowadzono szkoły w miejscowościach: Stare Bystre, Pieniążkowice, Ciche (2 szkoły), Ratulów, Podczerwone, Czerwienne,
- nauka jazdy na łyżwach w miejscowości Czarny Dunajec (korzystały szkoły z terenu całej Gminy),
- szkoła tenisa stołowego w miejscowościach: Stare Bystre, Czarny Dunajec.

Wykonanie budżetu związanego z Programem Rozwoju Sportu w Gminie Czarny Dunajec w 2019 roku – 50.000,00 zł (sprzęt i inne wydatki -17.325,18 zł, wynagrodzenia instruktorów/trenerów - 32.674,82 zł.)

II.1.7 Rozwój wychowania kultywującego lokalne oraz regionalne tradycje, w tym m.in. poszerzenie oferty Centrum Kultury i Promocji np. o stosowne warsztaty

Realizacja:

1. *W ramach działalności gminnego CKiP przeprowadzono warsztaty malarstwa na szkle, rysunku w ramach zajęć świetlicowych. Ponadto CKiP w 2019 r. zrealizowało następujące działania:*
 - *organizacja i promocja imprez i wydarzeń kulturalnych zwiększających dostęp mieszkańców do usług kulturalnych oraz przeglądów i konkursów zespołów regionalnych, grup teatralnych, mających na celu promocję amatorskiego ruchu artystycznego – 17 wydarzeń,*
 - *współpraca z placówkami oświaty w zakresie organizacji konkursów artystycznych, wydarzeń szkolnych oraz edukacji regionalnej,*
 - *współpraca z twórcami rękodziela artystycznego i ludowego.*
 - *wspieranie inicjatyw oddolnych – współpraca przy organizacji 41 wydarzeń organizowanych przez organizacje pozarządowe, placówki oświaty, parafie, sołtysów lub zrzeszenia prywatne.*
 - *organizacja imprez patriotycznych z okazji narodowych świąt oraz upamiętniających lokalne wydarzenia.*
2. *Placówki szkolne z terenu Gminy realizowały działania na rzecz kultywowania tradycji m.in. Poprzez działania opisane wyżej w ramach pkt II.1.3. Pozostałe obejmowały m.in.:*
 - *Udział uczniów w konkursach o charakterze regionalnym: recytatorskim A. Florka-Skupnia, strofy o ojczyźnie A. Suskiego, konkurs literacki „Na tatrzańskim szlaku”, konkurs literacki poświęcony Księdzu prof. Józefowi Tischnerowi.*
 - *Współpraca szkół z zespołami regionalnymi oraz Związkami Podhalan*
 - *Zwiedzanie pracowni Jana Ziędziera-lokalnego twórcy ludowego.*
 - *Współorganizację Festiwalu Pieśni Patriotycznej im. Feliksa Gwiźdźa w ramach Projektu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Niepodległa”, przybliżającego sylwetki wielkich patriotów: Jakuba Zachemskiego, Feliksa Gwiźdźa oraz Bolesława Duszy ps. Szarota pochodzących z naszej miejscowości.*

II.1.8 Wymiana kulturalna i sportowo-rekreacyjna dzieci i młodzieży w ramach Euroregionu „Tatry”

Realizacja: *Nie realizowano działań w tym zakresie.*

Cel Operacyjny II.2. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców w wymiarze zdrowotnym i społecznym

II.2.1. Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia

Realizacja:

Działania podejmowane na tym polu wiązały się z przede wszystkim z działalnością placówek szkolnych, oraz Koordynatora ds. uzależnień i Gminnej Komisji Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Czarnym Dunajcu:

1. *Na lekcjach przekazywane były informacje dotyczące zdrowego stylu życia oraz odpowiedniej higieny, wpływu aktywności fizycznej na zdrowie fizyczne i psychiczne; organizowane były lekcje, na których przygotowywane są zdrowe potrawy (np. dzień marchewki);*
2. *Szkoły brały udział w projektach, programach: „Śniadanie daje moc”, „Mam kota na punkcie mleka”, „Owoce i warzywa”, „Mleko w szkole”, „Klub Akademii Kubusia,” „Kubusiowi Przy-*

jaciele Natury”, „Bezpiecznie na wsi”; Zasady zdrowego żywienia, Kolorowe Dni, „Czyste powietrze”, Tydzień promocji zdrowia dla klas 0 – 3;

3. *organizowano pogadanki prozdrowotne przy współpracy z pielęgniarką, badano poziom cukru we krwi i profilaktykę cukrzycy;*
4. *zorganizowano udział uczniów w spotkaniu z przedstawicielami Instytutu Jana Pawła II w Krakowie nt. problematyki właściwego stylu życia i higieny osobistej okresu dojrzewania- SP Czarny Dunajec*
5. *zorganizowano „Marsz Ekologiczny” promujący na terenie miejscowości Czarny Dunajec sadzenie drzew, dostrzeżenie przez mieszkańców znaczenia zieleni dla zdrowia człowieka;*
6. *zorganizowano udział dzieci w programie „Bieg po zdrowie”- SP Załuczne, PSP nr 1 i 2 SPSK w Starem Bystrem;*
7. *Zapewniono udział uczniów, nauczycieli i rodziców w rekomendowanych programach profilaktycznych zorganizowanych przez koordynator ds. uzależnień „Archipelag Skarbów”, „Debata” i „Szkoła dla rodziców i wychowawców”.*
 - *„Archipelag Skarbów”, działaniem objęto 2 edycje dla 8-ych klas z terenu Gminy Czarny Dunajec, uczestniczyło 270 uczniów, koszt: 12.600,00 zł.;*
 - *program profilaktyczny „Debata” zrealizowanych zostało 10 edycji w V klasach szkół podstawowych – łącznie wzięło udział 285 uczniów, koszt: 9.500,00 zł.;*
 - *rekomendowany program profilaktyczny „Szkoła dla rodziców i wychowawców” – kwota: 7.170,00 zł., zakup podręczników za kwotę: 1.115,35 zł.*

II.2.2. Doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w placówkach zdrowia

Realizacja:

Samodzielny Gminny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Czarnym Dunajcu w przekazanych na podstawie umowy użyczenia obiektach, wykonał w 2019r. z własnych środków montaż agregatu prądotwórczego w Przychodni w Ratulowie.

W celu podniesienia standardu wykonywanych świadczeń medycznych zostały zakupione następujące urządzenia:

- *rower stacjonarny do Działu rehabilitacji,*
- *lampa solux do Działu rehabilitacji,*
- *specjalistyczne lodówki w ilości 4 szt. do przechowywania szczepionek do wszystkich Przychodni,*
- *holter BTL z oprogramowaniem do Poradni Kardiologicznej,*
- *szafy kartotekowe do POZ i Poradni Ginekologiczno-Położniczej w Ratulowie oraz do Działu rehabilitacji,*
- *laptopy do gabinetów stomatologicznych w poszczególnych przychodniach oraz do Poradni Chirurgii Ogólnej,*
- *dodatkowy serwer utrzymujący pracę zdalną poszczególnych Przychodni.*

II.2.3. Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów ochrony zdrowia, w tym profilaktyki, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy

Realizacja :

Samodzielny Gminny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Czarnym Dunajcu w 2019r.:

- zlecił organizację i wykonanie bezpłatnych badań spirometrycznych i densytometrycznych dla mieszkańców Gminy Czarny Dunajec Firmie Osteomedik z Piastowa,
- brał udział w realizowanym przez Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu programie profilaktyki raka jelita grubego, polegającym m.in. na wykonywaniu bezpłatnych badań kolonoskopowych,
- udzielał pomocy przy realizacji Ogólnopolskiego Programu Profilaktyki Czerniaka,
- współpracował z koordynatorem ds. uzależnień w zakresie przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi wśród młodzieży i kobiet w ciąży poprzez, rozprowadzania ulotek informacyjnych i plakatów,
- udzielał pomocy przy organizacji przeprowadzanych obok przychodni bezpłatnych badań mammograficznych,
- udostępniał bezpłatnie pomieszczenia do przeprowadzenia: badań okulistycznych, dopplerowskich, w zakresie osteoporozy, USG oraz echa serca.

II.2.4. Realizacja programów objęcia opieką dzieci z rodzin patologicznych

Realizacja :

Uchwalony został „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Czarny Dunajec na lata 2018 – 2020”. Szersze informacje na temat realizacji znajdują się w części Raportu poświęconej programom realizowanym w obszarze pomocy społecznej.

W ramach działań skierowanych na wsparcie dzieci z rodzin patologicznych w placówkach szkolnych podjęto następujące działania:

- organizacja świetlic profilaktycznych w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii- SP Czarny Dunajec, SP nr 2 Ciche;
- współpraca z Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Przystań – Szczęśliwe Jutro” we Wróblówce- SP Czarny Dunajec;
- organizacja szkolenia nt.. „Pracy z uczniami zagrożonymi wykluczeniem społecznym i przywracaniu ich do społeczeństwa w ramach innowacji pedagogicznej Re – personalizacja” – SPSK Czerwienne;
- realizacja programów profilaktycznych „Lekcje z emocjami”, „Bezpieczny Playroom,, programu P.Pedagog „Zdrowa rywalizacja” w klasach 4 -6 PSP nr 1 SPSK w Starem Bystrem;
- organizacja przez koordynatora ds. uzależnień letniego wyjazd o charakterze socjoterapeutycznym dzieciom z domów z problemem alkoholowym, kwota: 24.000,00 zł. - w ramach rekomendacji PARPA;
- organizacja warsztatów dla uczniów dot. uzależnień i przemocy;
- zatrudnienie i działalność pedagogów w szkołach;

II.2.5. Opracowanie i realizacja programu aktywizacji społecznej i zawodowej Romów, mieszkających na terenie gminy

Realizacja : *Nie realizowano działań w tym zakresie.*

II.2.6. Wykorzystanie potencjału gospodarczego ludzi starszych poprzez np. organizowanie spotkań, prelekcji (integracja międzypokoleniowa, kultywowanie tradycji)

Realizacja :

Szkoły z terenu Gminy podejmowały działania skierowane na wykorzystanie potencjału osób starszych tj:

- organizacja w szkołach Dnia Babci i Dziadka, Dnia seniora;
- wywiady z seniorami do gazetek szkolnych, spotkania z emerytami, spotkania wielopokoleniowe;
- Innowacje pedagogiczne: „Spotkanie po latach”- SP nr 2 Ciche, „Senior wśród dzieci i młodzieży”- SP Ratulów, SP nr 1 Ciche;
- Spotkanie z kombatanem II wojny światowej- SP Pieniążkowice;
- Warsztaty i prelekcje na temat ginących zawodów- SPSK Czerwienne;
- Współpraca z Uniwersytetem III wieku- PSP nr 1 SPSK Stare Bystre.

II.2.7. Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych na terenie gminy i organizacja bazy w tym zakresie

Realizacja:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu realizuje usługi opiekuńcze dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych, głównie poprzez działania pracowników socjalnych.
2. W 2019 roku z inicjatywy pracowników socjalnych Ośrodka realizowany był projekt socjalny „Bezpieczny – Szczęśliwy Senior” dla 55 seniorów z naszej gminy. Głównym celem projektu było niwelowanie problemu osamotnienia i izolacji poprzez umożliwienie seniorom spędzania czasu w przyjaznej atmosferze podczas spotkania międzypokoleniowego. Na comiesięcznych bezpłatnych spotkaniach seniorzy uczestniczyli w bezpłatnych spotkaniach z przedstawicielami policji, straży, prawnikiem, kardiologiem, dietetykiem oraz ratownikiem medycznym. Zaplanowano także udział w imprezie artystycznej. Udział w projekcie był całkowicie bezpłatny.
3. W grudniu 2019 r. pracownicy socjalni GOPS zorganizowali Wigilię w ramach Projektu Socjalnego pt. „Wigilia w Gminie Czarny Dunajec dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych i bezdomnych”. Sponsorami Wigilii były w większości miejscowe podmioty gospodarcze oraz w akcję włączyli się wolontariusze.

II.2.8. Opracowanie i realizacja programu włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych z terenu gminy

Realizacja: Nie realizowano działań w tym zakresie

Cel Operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, ochrony środowiska i energii odnawialnej

II.3.1. Rozwój infrastruktury wodociągowej.

Realizacja:

1. Na ujęciu wody w Czarnym Dunajcu wykonane zostały roboty budowlane – elektroinstalacyjne związane z zabudową agregatu prądotwórczego. Wartość całkowita zadania wyniosła 81 825,00 zł.
2. Podpisano umowę na wykonanie usługi, której przedmiotem była kontrola szczelności sieci wodociągowej w m. Czarny Dunajec z Firmą Złote Runo (06.09.2019 r.). Usługa miała polegać na zlokalizowaniu wycieków nieujawniających się na powierzchni gruntu. Badaniu poddana została większość odcinków sieci wodociągowej. W trakcie zadania ujawniono wyciek na głównej magi-

strali. Awaria została usunięta przez Firmę Astex. Koszt realizacji zadania w całości wyniósł 9 963,00 zł (5 535,00 zł – kontrola szczelności sieci, usługa koparki – 2 952,00 zł, usunięcie awarii na sieci – 1 476,00).

II.3.2. Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Czarny Dunajec

II.3.8. Ochrona wód w zlewni Dunajca i Jeziora Czorsztyńskiego – kompleksowa gospodarka ściekowa

Realizacja:

- *Wybudowany i oddany do użytkowania został odcinek kanalizacji sanitarnej d1 – d34 w miejscowości Chochółów o łącznej długości 709,47 m. Wartość całkowita inwestycji wyniosła 258300,00 zł*
- *Rozbudowana została sieć kanalizacji sanitarnej miejscowości Czarny Dunajec ul. Jana Pawła II – odcinek S1 do S6. Wartość całkowita inwestycji wyniosła 113279,91 zł*
- *Rozbudowana została sieć kanalizacji sanitarnej w miejscowości Podczerwone – od byłej stacji kolejowej. Wartość całkowita inwestycji 18450,00 zł.*

II.3.3. Propagowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach trudnodostępnych

Realizacja:

Realizowano Program dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Czarny Dunajec w szczególności w obszarach gdzie nie ma możliwości budowy sieci kanalizacyjnej. Informacja na ten temat została zawarta w części Raportu odnoszącej się do realizacji przedmiotowego Programu.

II.3.4. Propagowanie i wdrażanie konkretnych działań w zakresie odnawialnych źródeł energii, ze szczególnym uwzględnieniem energii geotermalnej, solarnej, biopaliw, biomasy, itp.

Realizacja :

1. *W 2019 roku otrzymano informację o umieszczeniu projektu o dofinansowanie inwestycji w zakresie OZE wraz 4 gminami partnerskimi na liście rezerwowej – projekt oczekuje na dofinansowanie. Nazwa projektu „ekoPodhale – inicjatywa społeczno-samorządowa na rzecz OZE” Wartość inwestycji w Gminie Czarny Dunajec 4.168.600,20 zł., zakładane dofinansowanie w ramach RPO na lata 2014-2020 2247252,00 zł. W ramach projektu planuje się zakup i instalację pomp ciepła, kotłów biomasowych , kolektorów słonecznych, instalacje fotowoltaiczne w budynkach prywatnych (gospodarstwa domowe). Obecnie projekt znajduje się na pierwszym miejscu listy rezerwowej i oczekuje na decyzję Marszałka WM o przekazaniu środków finansowych umożliwiających dalszą realizację.*
2. *W dniu 29 listopada 2016 r przyjęto Uchwałę Nr XX/206/2016 w sprawie realizacji przedsięwzięcia wymiany pieców w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie Gminy Czarny Dunajec - projekt pn. „Wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie Gminy Czarny Dunajec oraz Gminy Kościelisko”. W dniu 16 marca przyjęto Uchwałę nr XXXII/334/2018 w sprawie ustalenia Regulaminu przyznania dotacji na dofinansowanie. W ramach projektu zostały w 2019 r. wymienione kolejne kotły - łącznie 110 starych pieców węglowych na wysokosprawne piece na paliwa stałe tj. ekogroszek lub pellet. Zadanie zostało dofinansowane w ramach RPO na lata 2014-2020. Wysokość dofinansowania wynosi 990000,00 zł. Początkowa wartość tj. 95 kotłów została zwiększona o 15 szt. przejętych do realizacji od Partnera tj. Gminy Kościelisko. Gmina zrealizowała wszystkie zaplanowane*

instalacje i oczekuje zakończenia realizacji projektu przez Gminę Kościelisko co umożliwi rozliczenie projektu.

3. *Na bieżąco są udzielane mieszkańcom informacje w zakresie wparcia finansowego w ramach programów Czyste powietrze oraz Mój prąd, które są programami rządowymi kierowanymi bezpośrednio do mieszkańców.. Realizacja Programu wymiany pieców na terenie Gminy Czarny będzie procesem długofalowym trwającym do roku 2026.*

II.3.5. Dalsze usprawnianie systemu gospodarki odpadami

Realizacja:

W 2019 r. opracowano uchwały regulujący nowy system zbiórki odpadów komunalnych, obejmujący m.in.:

- indywidualizację odbioru odpadów poprzez system kodów kreskowych wraz z urządzeniami i oprogramowaniem, pozwalającym na zbieranie danych; system pozwala na uszczelnienie gospodarki odpadowej, częściowe przynajmniej wyeliminowanie odpadów pochodzących od innych podmiotów niż mieszkańcy,*
- opracowanie zamówienia publicznego uzależniającego wartość transportu i zagospodarowania odpadów od ceny jednostkowej – 1 Mg, wraz z zapewnieniem systemu ważenia,*
- nowy system zbiórki odpadów tzn. 5 frakcji (szkło, tektura i papier, plastik i metal, zmieszane, BIO-odpady).*

Opracowane uchwał, materiałów do zamówienia publ. oraz umowy umożliwiło wdrożenie nowego systemu od 2020 roku.

II.3.6. Rozwój edukacji przyrodniczej, ekologicznej

Realizacja:

Działania na tym polu realizowane były poprzez:

- działalność Centrum Promocji i Ochrony Torfowisk, w tym roku wzbogacone o ekspozycję preparowanych ptaków, udostępnioną przez Muzeum Tatrzańskim im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem – więcej informacji w opisie działania III.2.1.*
- udział szkół w warsztatach w ramach projektu „Torfowiska wysokie- europejski unikat polsko- słowackiego pogranicza”;*
- udział szkół w projekcie „Czyste powietrze”;*
- udział szkół w konkursach o tematyce przyrodniczej organizowanych przez Nadleśnictwo Nowy Targ oraz innych: „Gang słodziaków”, „Azbest”, „Czysta woda – zdrowe życie”, „Las i jego mieszkańcy”;*
- cykliczne akcje „Sprzątania świata”;*
- organizowanie spotkań i warsztatów z pracownikami Lasów Państwowych- SP Odrowąż*
- realizację innowacji pedagogicznej ”Geograficzne i ekologiczne zajęcia terenowe w Kotlinie Orawsko – Nowotarskiej”- SP Pieniążkowice;*
- organizację Szkolnej Akcji Ekologicznej „SOS dla Wielkiej Rafy Koralowej”, projektów: „Żywa lekcja przyrody – mieszkańcy lasów i łąk”, „Jesienny Zielnik”- SP Podszkle;*
- organizację ekologicznego pokazu mody- SP nr 1 Ciche;*

- *Biuro Rozwoju przeprowadziło konkurs prac plastycznych dla wszystkich dzieci oraz młodzieży szkolnej z terenu Gminy Czarny Dunajec w ramach szerszego projektu pn. Azbest - stop! Likwidacja azbestu na terenie gminy Czarny Dunajec". Zakupiono nagrody konkursowe, dyplomy, gadżety dla blisko 215 uczestników konkursu;*
- *Gmina udziela wsparcia w postaci nagród dla dzieci i młodzieży uczestniczącym w konkursach związanych z szeroko pojmowaną ekologią.*
- *prowadzone są cykliczne (co roku) plakatowe akcje edukacyjne, dotyczące rozpoczęcia sezonu grzewczego i związanego z tym zanieczyszczenia powietrza spowodowanego przez spalanie śmieci, szkodliwości wypalania traw*
- *kontynuowano współpracę ze szkołami w zakresie edukacji dzieci poprzez udostępnianie zestawów: „Od małego ekologa po wielką ekologię - praktyczna nauka o odnawialnych źródłach energii”. Zestawy są nieodpłatnie udostępniane Szkołom, które korzystają z zestawów na lekcjach przyrody, biologii, geografii, fizyki, innych dodatkowych zajęciach.*

II.3.7. Realizacja projektu Kompleksowa gospodarka wodno-ściekowa w zlewni rzeki Czarna Orawa i Jeziora Orawskiego

Realizacja: Nie realizowano działań w tym zakresie

Cel Operacyjny II.4. Sprawność administracyjna i rozwój współpracy z partnerami (społecznymi, gospodarczymi, samorządowymi i zagranicznymi)

II.4.1. Wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego i doskonalenie kadr samorządowych

Realizacja :

1. *Wszystkie jednostki gminne realizowały zadanie poprzez bieżące szkolenia, w celu aktualizacji wiedzy i znajomości przepisów prawa.*
2. *Urząd Gminy w ramach umowy obejmującej udostępnienie serwisu prawniczego Lex uzyskał możliwość szkoleń elearningowych. W celu przeprowadzenia służby przygotowawczej dla nowych pracowników wykorzystano każdorazowo z rządowej elektronicznej platformy szkoleniowej KSAP.*
3. *GZO kontynuował projekt z roku 2018 pn. „Vulcan kompetencji w śląskich i małopolskich samorządach”. Dobre praktyki w zakresie zarządzania oświatą, tworzenia planów strategicznych i ich wdrażania oraz procesowego wspomagania szkół.*
4. *Dyrektorzy szkół uczestniczyli w projekcie pn. „Profesjonalny system wspomagania szkół z województwa małopolskiego” - cykliczne szkolenia, mające na celu podniesienie jakości w edukacji.*
5. *W placówkach szkolnych wprowadzenie elektronicznego systemu Pabs do zarządzania arkuszami organizacyjnymi oraz planowania budżetu szkół oraz dzienniki elektroniczne „Librus”.*

II.4.2. Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym, w tym rewitalizacja przestrzeni gminnej i odnowa centrów wsi

Realizacja:

1. *Realizacji działania służyły prace nad kolejnym etapem rewitalizacji Rynku w Czarnym Dunajcu, po zrealizowaniu etapu IIA – obejmującym przygotowanie projektu przebudowy południowej części Rynku. W roku 2019 wykonano etap IIB projektu, który pozwolił na uzyskanie decyzji pozwolenia na budowę.*

2. Udzielono wsparcia OSP w Ratulowie Dolnym w przygotowaniu wniosku i pozyskaniu dofinansowania na budowę strefy rekreacyjnej w Ratulowie.
3. Realizacją zadania pn.: „Od przedszkola do seniora – strefa rekreacyjno-sportowa w miejscowości Czarny Dunajec” – opisana szerzej w pkt II.1.5.

II.4.3. Wsparcie działalności organizacji pozarządowych i rozwój współpracy międzysektorowej

Realizacja:

1. *Realizowano roczny Program Współpracy Gminy Czarny Dunajec z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w Gminie Czarny Dunajec w 2019 roku. Przeprowadzono dwa konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz sportu.*
Liczba organizacji korzystających: kultura 17, sport 19 - łącznie 36
Zadania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego:
Plan i wykonanie budżetu w tym zakresie:
Gmina współpracując z organizacjami pozarządowymi w ramach uchwalonego programu na rok 2019 przeznaczyła środki finansowe w wysokości 530.000,00 zł, (a w tym: wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadań w zakresie kultury – 250.000,00 zł, wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadań w zakresie sportu – 280.000,00 zł)
Wykonanie budżetu związanego z realizacją zadań w zakresie kultury – 249.856,00 zł
Środki z dotacji zostały przeznaczone na działalność zespołów regionalnych prowadzonych przez stowarzyszenia. Realizowano zajęcia tańca, śpiewu i muzyki podhalańskiej i orawskiej oraz prowadzenie orkiestry dętej. Wydatkowanie środków z dotacji: instruktorzy – 72%, stroje i instrumenty – 18%, transport – 5%, inne – 4%.
Informacje o zadaniach z zakresu sportu zawarto w punkcie dotyczącym rozwoju wychowania sportowego.
2. *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował współpracę ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Młodzieży Orawskiej. W ramach współpracy Ośrodek pozyskał bezpłatnie środki czystości, art. do higieny osobistej, itp. przeznaczone dla ubogich rodzin z tereny Gminy Czarny Dunajec.*
Liczba rodzin objętych w/w pomocą wyniosła - 62 rodziny

II.4.4. Społeczna i obywatelska aktywizacja młodzieży poprzez promocję wolontariatu, organizowanie konkursów z wiedzy o gminie, itd.

Realizacja :

1. *W szkołach kształtowane były właściwe postawy wobec drugiego człowieka, prospołeczne i patriotyczne poprzez liczne działania. Część z nich związana z działaniem I.1.9. została opisana w ramach tego punktu. Pozostałe działania objęły m.in.:*
 - *organizację akcji charytatywnych na rzecz dzieci potrzebujących: „Wyślij paczkę do Afryki”, Herbatka misyjna, Góra Grosza, Zbieranie plastikowych nakrętek – pomagając ludziom pomagam naturze, Szlachetna paczka- wszystkie szkoły*
 - *udział w akcji propagowanej przez MEN „Szkoła pamięta”- akcja objęła udział w warsztatach „Wrzesień 1939. Walka i konspiracja” zorganizowanych przez muzeum AK w Krakowie, porządkowanie i dekorowanie Grobu Nieznanego Żołnierza, rajd pieszy po lokalnych miejscach pamięci - SP Czarny Dunajec.*
 - *edukację patriotyczną, w tym obchody rocznic Powstania Choczołowskiego, udział w „Rajdzie Szaroty”- SP Choczołów, SP Odrowąż, SP nr 1 Czerwienne, SP Załuczne*

- współpracę i pomoc Zgromadzeniu Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Ghanie, spotkania uczestnikami WTZ w Odrowążu- SP Odrowąż
 - zbiórki słodczy oraz innych artykułów szkolnych dla „Mukoludków” dzieci chorych na mukowiscydozę w szpitalu w Rabce oraz dla dzieci z Domu samotnej matki we Wróblówce, zbiórka przyborów szkolnych dla dzieci z Ukrainy - paczka świąteczna, zbiórka artykułów higienicznych i środków czystości dla seniorów w ramach memoriału Grzegorza Wesołowskiego- SP Pieniążkowice
 - pomoc dzieciom z Kamerunu w ramach misji katolickiej w tym kraju, zbiórka odzieży, pieniędzy za które zakupiono lekarstwa oraz opłacono naukę dla kilku uczniów, Zbiórka odzieży używanej dla bezdomnych w Krakowie przy współpracy z fundacją św. Ojca Pio- SP Piekelnik.
 - promocję postaci Brata Witalisa Wojciecha- Lei, patrona Szkoły Podstawowej w Podczerwonym poprzez organizację konkursu plastycznego oraz literackiego, nadanie imienia szkole- SP Podczerwone.
 - pomoc rzeczowa i finansowa dzieciom na Madagaskarze, współpraca z o. Józefem Klatką - SP Załuczne.
 - działalność Grupy rewalidacyjnej "Cząstki elementarne", która przygotowała dwie charytatywne akcje: 1) „Cząstki elementarne dla Afryki” - uczniowie przygotowywali potrawy, które później sprzedawali na kiermaszu. Cały dochód przekazali na pomoc głodującym dzieciom w Afryce; 2) „Pomagamy! Dobro wraca!”, uczniowie również sprzedawali podczas kiermaszu przygotowane przez siebie posiłki. Cały dochód przekazali na leczenie Daniela Walusia z Leśnicy- SPSK Czerwienne
 - udział szkół w obchodach gminnych uroczystości: 1 maja, 11 listopada, wykonanie plakatów i wystaw na obchody 30-lecia wolnych wyborów.
 - organizowanie konkursów: „Moja mała ojczyzna-potyczki góralskie”, „Ku pokrzepieniu serc”.
2. CKiP współpracowało z Młodzieżową Grupą Parafialną przy: organizacji Kiermaszu Bożonarodzeniowego, imprezy charytatywnej, przedstawienia teatralnego.

II.4.5. Intensyfikacja współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego – Starostwem Powiatowym i sąsiadującymi gminami

Realizacja :

Zakres współpracy i partnerstw Gminy Czarny Dunajec z innymi samorządami w roku 2019 obejmował:

1. Współpraca związana z działalnością szkół obejmowała:
 - współdziałanie z Powiatowym Centrum Oświaty w Nowym Targu w ramach rekrutacji uczniów do szkół średnich;
 - udział w konkursach międzygminnych i powiatowych w dziedzinie plastycznej ,muzycznej recytatorskiej (współpraca z gminami: Zakopane, Szaflary, Kościelisko, Nowy Targ, Biały Dunajec, Poronin);
 - organizowanie transgranicznego Konkursu Szopek w Szkole Podstawowej w Chocholowie przy współpracy z samorządem Powiatu Nowotarskiego;
 - wspólna organizacja przez Szkołę Podstawową im. św. Jana Kantego w Odrowążu i Powiatowe Centrum Kultury w Nowym Targu Powiatowego Konkursu Pieśni Patriotycznej i Żołnierskiej im. Feliksa Gwiżdża;
 - współpraca Szkoły Podstawowej w Ratulowie ze Starostwem Powiatowym:(pozyskanie funduszy na naukę gry na skrzypcach, organizację Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego,

Plastycznego i Recytatorskiego im. ks. prof. Józefa Tischnera, Ogólnopolskie Zawody w Narciarstwie Alpejskim im. ks. prof. Józefa Tischnera; współorganizowanie Międzypowiatowego Konkursu Przyrodniczego dla Najmłodszych,

2. *Realizowano współpracę z Powiatem Nowotarskim obejmującą prowadzenie na terenie Gminy Punku Konsultacyjnego Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (Gmina przekazała kwotę 15 000,00).*
3. *CKiP brało udział w projekcie dotyczącym warsztatów malarskich dla dzieci i młodzieży pt. „Dojrzeć Swoją Małą Ojczyznę” organizowanym w Gminnym Ośrodku Kultury w Białym Dunajcu. Działanie realizowane jest też poprzez współpracę z samorządem Powiatu Nowotarskiego w związku z organizacją imprez z zakresu kultury. Przykładem jest Patronat Honorowy Starosty Nowotarskiego oraz wsparcie finansowe imprez organizowanych przez CKiP: Konkurs Góralskiej Pieśni Religijnej „Papieska Majówka” oraz Konkurs Młodyk Toniecników i Śpiewoków Góralskich „Przeziyracka”.*
4. *Kontynuowano współpracę i partnerstwa związane z realizacją projektów dotacyjnych:*
 - *W roku 2019 podejmowane były liczne działania, wspólne projekty z i innymi samorządami. W szczególności zaliczyć do nich należy kontynuacje wcześniejszych projektów związanych ze Szlakiem rowerowym wokół Tatr – tym razem w ramach etapu III. Partnerstwo utworzono wraz Miastem Nowy Targ, Gminą Nowy Targ, Gminą Łąpsze Niżne oraz partnerami ze Słowacji przy wsparciu Związku Euroregion Tatry oraz Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej Tatry. Zadanie to zostało opisane w punktach dotyczącym działań z zakresu turystyki oraz dostępności komunikacyjnej.*
 - *Kontynuacja wspólnych działań związane z rozwojem marki „Szlak wokół Tatr”.*
 - *Gmina Czarny Dunajec kontynuowała w 2019 r. partnerskie działania na polu odnawialnych źródeł energii. W ramach opisanego wyżej projektu ekoPodhale podjęte zostało partnerstwo z Miastem Zakopane (lidpartner), gminami: Kościelisko, Poronin, natomiast projekt wymiana źródeł ciepła realizowany jest wspólnie z Gminą Kościelisko. Działania opisano w pkt II.3.4.*
 - *Również projekt „Rozwój cyfrowych usług” (opisany szerzej w punkcie dotyczącym rozwoju usług cyfrowych) zrealizowany został wspólnie z Gminą Kościelisko. Zadanie zgłoszono do rozliczenia w 2019 r.*
5. *Współpraca z Wojewódzkim Urzędem Pracy opisana w pkt I.1.7*

II.4.6. Intensyfikacja współpracy z samorządowymi partnerami zagranicznymi, np. w ramach Euroregionu „Tatry”

Realizacja:

Rok 2019 był bardzo intensywny pod względem współpracy z partnerami słowackimi, przy znacznym wsparciu podmiotów, które Gmina współtworzy tj. Związku Euroregion Tatry oraz ugrupowania EUWT Tatry.

W minionym roku:

1. *Realizowano wspólnie projekt: III etap Szlaku wokół Tatr oraz pozyskano dla niego dotację wspólnie z partnerami polskimi oraz słowackimi: miasto Spiska Bela, obec Huncovce, Hniezdne, Velka Lomnica. Projekt szerzej opisano w części dotyczącej rozwoju szlaków komunikacyjnych o charakterze sportowo-rekreacyjnym i turystycznym.*
2. *Rozliczono projekt „Rowerem po kulturowym i przyrodniczym dziedzictwie pogranicza” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020. Umowa partnerska została podpisana przez: Miasto Dolny Kubin – partner wiodący, Miasto Trstena, Obec Liesek, Obec Hladovka, Obec Sucha Hora, Parafię Rzymsko-katolicką w Trstenie,*

Gminę Czarny Dunajec, Gminę Miasto Zakopane i Gminę Kościelisko. Całkowita wartość projektu wyniosła: 2 370 279,34 EUR, wartość dofinansowania: 2 012 797,50 EUR Na realizację działań zaplanowanych w projekcie Gmina Czarny Dunajec otrzymała dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 404.072,20 EUR, co stanowi 85% całkowitych kosztów Gminy, tj. kwoty 475.379,12 EUR.

3. Gmina Czarny Dunajec we współpracy z Miastem Trstena zrealizowała transgraniczny mikroprojekt pt. „Po śladach dziedzictwa kulturowego regionu transgranicznego” Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu „Tatry” w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020. W ramach projektu odrestaurowano 7 zabytkowych kapliczek na terenie Gminy. W roku 2019 projekt został skutecznie rozliczony.
4. Wspólnie przygotowano dwa projekty PL-SK „Odkrywanie poprzez udostępnianie – poznajemy dziedzictwo pogranicza Polski i Słowacji” Partner Projektu: Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, wartość całkowita projektu 128253,03 € oraz Aktywnie i mobilnie poznajemy dziedzictwo pogranicza Polski i Słowacji, Partner Projektu: Miasto Trstena, Wartość całkowita projektu 139934,60 €. Oba projekty otrzymały dofinansowanie.
5. Centrum Kultury i Promocji Gminy Czarny Dunajec wraz z partnerem z Miasta Trstena realizowało mikroprojekt pt. „Transgranczni Animatorzy Kultury – nowoczesne formy edukacji specjalistycznej na polsko-słowackim pograniczu.” Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu „Tatry” w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020. W ramach projektu w 2019 roku przeprowadzono cykl warsztatów tanecznych i teatralnych dla przyszłych animatorów kultury.

II.4.7. Kontynuacja działań podejmowanych przez Podhalańską Lokalną Grupę Działania

Realizacja:

1. Gmina aktywnie uczestniczy w realizacji Strategii Rozwoju Gminy oraz Strategii Rozwoju LGD której Gmina Czarny Dunajec jest członkiem. W ramach projektów współpracy realizowane są projekty inwestycyjne oraz miękkie. Wspierany jest też rozwój przedsiębiorców oraz Stowarzyszeń.
2. Gmina Czarny Dunajec celem lepszej koordynacji działań oddelegowała 3 pracowników Urzędu celem reprezentowania zarówno w Radzie PLGD jak i Zarządzie PLGD. Poza wspomnianymi pracownikami Gminę reprezentują jeszcze 3 inne osoby. W 2019 roku odbyły się 4 posiedzenia Rady PLGD (w tym jedno dwudniowe) oraz 3 posiedzenia Zarządu PLGD. W trakcie posiedzeń Rada podjęła 23 uchwały oraz zaopiniowała 20 wniosków beneficjentów o zmianę umowy podpisanej z UMWM. Przeprowadzono również 2 szkolenia dla członków Rady w zakresie procedur PROW na lata 2014-2020.
3. Przy wsparciu Gminy (przekazanie terenu, niezbędnej dokumentacji, pomoc w przygotowaniu wniosku dotacyjnego) pozyskane zostało przez OSP Koniówka dofinansowanie na budowę boiska piłkarskiego oraz modernizację placu zabaw w Koniówce
4. Udzielono wsparcia OSP w Ratulowie Dolnym w przygotowaniu wniosku i pozyskaniu dofinansowania na budowę strefy rekreacyjnej w Ratulowie.
5. Należy podkreślić, że z udziału Gminy w PLGD korzystali również mieszkańcy, przedsiębiorcy. W roku 2019 z terenu gminy Czarny Dunajec w ramach naborów organizowanych przez PLGD złożono 11 wniosków (w tym 6 podlegało ocenie początkiem 2020r) z czego 6 zostało wybranych do dofinansowania a 2 wnioski trafiły na listę rezerwową. Na rozwijanie bądź zakładanie działalności gospodarczej złożono 9 wniosków 2 wnioski zostały złożone w ramach naborów na inne działania.

II.4.8. Doinwestowanie remiz strażackich i doposażenie sprzętowe Ochotniczych Straży Pożarnych

Realizacja:

Informacje zawarto w punkcie dotyczącym współpracy z jednostkami OSP oraz stanu ochrony przeciwpożarowej.

Cel Operacyjny II.5. Rozwój społeczeństwa informacyjnego

II.5.1. Wsparcie procesu tworzenia bezpiecznych sieci szerokopasmowych, w szczególności na obszarach objętych wykluczeniem cyfrowym

Realizacja :

Urząd Gminy podejmował działania wspierające realizację w kolejnych miejscowościach projektu Unia Światłowodowa – Nowotarski Orange Światłowód (objęty dotacją z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa). Projekt zmierza do rozbudowy sieci światłowodowej na terenie tzw. białych plam. Celem Unii Światłowodowej jest nawiązanie współpracy z lokalnymi samorządami w celu optymalizacji procesu realizacji inwestycji i zapewnienia dostępu do szerokopasmowego Internetu. Priorytetem jest dotarcie do placówek szkolnych.

II.5.2. Wsparcie rozwoju nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej niezbędnej dla rozwoju mieszkańców (Punkty Publicznego Dostępu do Internetu) i przedsiębiorstw

Realizacja :

Podczas tworzenia założeń do działań projektowych wprowadzono w ramach mikroprojektu PL-SK pn. „Odkrywanie poprzez udostępnianie – poznajemy dziedzictwo pogranicza Polski i Słowacji” multimedialne narzędzia informacyjno-promocyjne w postaci instalacji totemu multimedialnego, który zostanie zainstalowany w centrum Czarnego Dunajca. Totem będzie miał za zadanie promować realizowany wspólnie projekt jak inne zrealizowane projekty oraz informować o atrakcjach turystycznych Gminy. Zadanie przewidziane do realizacji w roku 2020.

II.5.3. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i interoperacyjnych platform cyfrowych dla instytucji publicznych i samorządu

Realizacja :

W ramach działania opisanego w ramach obszaru interwencji II.5.1. jednym z priorytetów jest doprowadzenie infrastruktury światłowodowej do placówek szkolnych na terenie Gminy.

II.5.4. Tworzenie zintegrowanych usług publicznych, dostępnych na różnych platformach cyfrowych

Realizacja:

W roku 2019 ostatecznie wdrożono i uruchomiono Punkt Potwierdzania Profilu Zaufanego, oraz wdrożono wszystkie w/w e-usługi publiczne objęte realizowanym w 2018 r. projektem pn. „Rozwój cyfrowych usług publicznych w gminach Kościelisko i Czarny Dunajec” Wartość zadania wyniosła

606.488,40, przy czym dofinansowanie w ramach RPO 2014-2020 to 440.898,45 zł. Najważniejsze działania objęły:

- 1) wdrożenie oprogramowania oraz uruchomienie e-usług publicznych obejmujących:
 - elektroniczanie procesu prowadzenia dialogu społecznego;
 - uruchomienie systemu komunikacji mobilnej z mieszkańcami;
 - uruchomienie e-usług finansowych (wdrożenie portalu informacyjno-płatniczego dla mieszkańców)
 - wdrożenie e-usług publicznych dla urzędu: (m.in. przygotowanie ustandaryzowanych projektów dokumentów niezbędnych przy świadczeniu e-usług;
- 2) rozbudowę informatycznej infrastruktury sprzętowej (zakup serwera z oprogramowaniem, wyposażenie stanowisk pracowniczych - zakup zestawów komputerowych z oprogramowaniem).

II.5.5. Tworzenie systemów usług edukacyjnych (szkolenia dla różnych grup społecznych, elearning), mających poprawić umiejętności stosowania technologii informacyjnych przez mieszkańców gminy

Realizacja :

W ramach działań związanych z oświatą:

- wprowadzono dzienniki elektroniczne „Librus” w szkołach wraz ze szkoleniami, przez co rodzic ma bezpośredni dostęp do wyników nauczania swojego dziecka;
- uczestniczono w szkolenia w zakresie prowadzenia i obsługi stron internetowych szkół oraz prowadzenia profilu szkoły na Facebooku.

II.5.6. Stworzenie systemu szkoleń dla pracowników instytucji publicznych i edukacyjnych, zajmujących się promocją społeczeństwa informacyjnego w środowisku lokalnym

Realizacja : Nie realizowano działań w tym zakresie

Cel Operacyjny III.1. Rozwój infrastruktury turystycznej

III.1.1. Promocja i wspieranie gospodarstw agroturystycznych funkcjonujących na terenie gminy

Realizacja:

Gospodarstwa agroturystyczne promowano i wspierano poprzez wysyłanie informacji dla turystów i biur podróży oraz przekazywanie materiałów promocyjnych. Z budżetu Gminy pokryto koszty funkcjonowania strony internetowej stowarzyszenia Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne – Koło Czarny Dunajec. Gmina Czarny Dunajec na swojej stronie internetowej udostępnia wykaz gospodarstw agroturystycznych z terenu Gminy, który jest uaktualniany i zawiera podstawowe dane kontaktowe oraz informacje o usługach.

III.1.2. Utworzenie Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej na terenie gminy

Realizacja:

Uchwałą Nr XVII/170/2016 z dnia 15 lipca 2016 r. nadany została Statut dla Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Czarny Dunajec. W związku z uzyskaniem wymienionego statusu podjęta została Uchwała Rady Gminy Czarny Dunajec Nr XXII/228/2017 z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarny Dunajec, w zakresie problematyki związanej z zagospodarowaniem

Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Czarny Dunajec. Pod koniec roku 2018 prace nad kolejnymi etapami wprowadzenia zmiany studium zatrzymały się w związku z negatywnym uzgodnieniem zmiany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie (pismo znak OP-I.610.6.26.2018.AD). Podstawowy przyczyną tego stanowiska jest lokalizacji obszaru, którego strefa A położona jest w części w Obszarze Natura 2000 SOO i OSO Torfowiska Orawsko-Nowotarskie. Koliduje z obszarem Natura 2000, w tym wpływ na siedliska chronione odroczyła dalsze prace nad uchwaleniem zmiany w Studium, która umożliwiłaby zmianę Miejscowego Planu zagospodarowania przestrzennego. Regionalna Dyrekcja wymaga modyfikacji strefy inwestycyjnej (zmniejszenia o ponad połowę) oraz ograniczenia możliwości w zakresie wykonywania infrastruktury uzdrawiskowej w części mającej stanowić park zdrojowy. W związku z zaistniałą sytuacją podpisano kolejne aneksy z projektantem oraz ustalono termin realizacji 30 czerwca 2020 r.

III.1.3. Wsparcie rozwoju funkcji wypoczynkowo- leczniczych gminy w oparciu o torfowiska wysokie

Realizacja:

Działanie realizowano m.in. w zakresie pozyskiwania środków na rozbudowę tras – szlaków rowerowych. Działania te opisano w części dotyczącej uatrakcyjnienia oferty turystycznej Gminy. Ponadto w oparciu o lokalne zasoby borowiny utworzony został Obszar ochrony uzdrawiskowej Czarny Dunajec. Działania w tym zakresie zostały szerzej opisane w pkt. III.1.2. Gmina Czarny Dunajec wsparła LOT Chocholowski nieoprocentowaną pożyczką celem przeprowadzenia projektu polegającego na przeprowadzeniu multimedialnych warsztatów w Muzeum torfowisk w Chocholowie oraz wycieczek na obszar Torfowisk Orawsko-Nowotarskich położonych na terenie Gminy. W ramach projektu z warsztatów skorzystało 150 mieszkańców i turystów.

III.1.4. Turystyczne i gospodarcze wykorzystanie potencjału wód geotermalnych występujących na terenie gminy

Realizacja:

W celu realizacji obszaru Strategii polegającego na turystycznym i gospodarczym wykorzystaniu potencjału wód geotermalnych występujących na terenie gminy, w procedowanym projekcie MPZP uwzględniono nowe przeznaczenie obszarów w rejonie Chocholowskich Term, służące rozwojowi kompleksu. Są to głównie znaczne tereny o przeznaczeniu RN – rekreacji o charakterze narciarstwa zjazdowego i biegowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Cel Operacyjny III.2. Uatrakcyjnienie i zintegrowanie oferty turystycznej gminy

III.2.1. Rozwój oferty dla zainteresowanych bogactwem flory i fauny na terenie gminy

Realizacja:

1. Podstawowym działaniem w tym zakresie była działalność Centrum Promocji i Ochrony Torfowisk w Chocholowie. W roku 2019 do stałej ekspozycji multimedialnej zawierającej elementy przedstawiające bogactwo przyrodnicze t Torfowisk orawsko- nowotarskich (m.in. film prezentujący tokowanie cietrzewi z terenu tereny Gminy Czarny Dunajec, multimedialne elementy prezentujące świat roślin i zwierząt, charakterystyczny dla torfowisk) dodano wystawę spreparowanych ptaków – Rzadkie, rzadsze i najrzadsze, zawierającą zarówno gatunki

charakterystyczne dla Tatr i Podhala, jak również rzadko zalatujące na ten teren. Ekspozycja realizowana jest dzięki współpracy z Muzeum Tatrzańskim im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, które nieodpłatnie eksponaty o dużych walorach historycznych i estetycznych, z kolekcji Antoniego Kocjana. Gmina poniosła jedynie koszty przygotowania wystawy.

2. Przeprowadzono wspólnie z LOT Chocholowski również cykl wycieczek o tematyce przyrodniczej (szerszy opis w pkt III.1.3) oraz przygotowano projekty opisane w pkt. II.4.6.

III.2.2. Jednolite oznakowanie tras turystycznych i atrakcji turystycznych gminy

Realizacja: Nie realizowano działań w tym zakresie.

III.2.3. Rozwój szlaków komunikacyjnych o charakterze sportowo-rekreacyjnymi turystycznym

III.2.4. Włączenie się w system szlaków turystycznych prowadzących dookoła Tatr

Realizacja:

Gmina w dalszym ciągu aktywnie realizowała projekt flagowy Euroregionu Tatry poprzez uczestniczenie w kolejnych etapach budowy transgranicznego Szlaku wokół Tatr oraz łączących się z nim pętli, tras turystycznych, tras tematycznych, oraz infrastruktury towarzyszącej. Obecna długość szlaków wynosi już ponad 55 km. W 2019 r. wykonano następujące działania:

1. wraz z partnerami polskimi i słowackimi rozpoczęto realizację projektu III etap Szlaku wokół Tatr, dla którego pozyskano dotację (ponad 80%). Trzeci etap koncentrował się na rozbudowie infrastruktury rowerowej – powstało 25,84 km nowych ścieżek, które prowadzą do nowych miejsc na pograniczu. Na terenie Gminy Czarny Dunajec wykonano odcinek Czarny Dunajec – Piekielnik. Umowa na realizację inwestycji podpisana została z Przedsiębiorstwem Robót Budowlanych "DROBUD" sp. z o.o. z Żywca. Zakres zamówienia obejmował budowę ścieżki 6 870,00 m o nawierzchni żwirowej, remont 3 przepustów oraz budowę 5 przepustów. Koszt inwestycji: 3 089 937,67 zł. Powstać ma także też infrastruktura dla rowerzystów (m.in. remont i nadanie nowej funkcji stacji kolejowej w Podczerwonym- zakończenie inwestycji 2020 r.)
2. zakończono i rozliczono projekt „Rowerem po kulturowym i przyrodniczym dziedzictwie pogranicza” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020; projekt obejmował modernizację i udoskonalenie transgranicznego szlaku rekreacyjno-rowerowego, w tym: wybudowanie nowych tras rowerowych nawiązujących do istniejącej ścieżki rowerowej Nowy Targ-Trstena wraz z infrastrukturą (Ciche, Ratulów, połączenie z sąsiednimi gminami), wykonanie tablic informacyjnych na ścieżce rowerowej, wydanie transgranicznych map rowerowych.

Pozostałe działania w tym zakresie zostały opisane w pkt II.4.6.

III.2.5. Wykorzystanie rolnictwa do funkcji turystycznej i agroturystycznej (m.in. odbudowa pasterstwa)

Realizacja :

Zadanie częściowo realizowane poprzez udostępnianie pod dzierżawę działek w rejonie torfowisk – zarówno miejscowym rolnikom, jak i osobom z zewnątrz wyspecjalizowanym w realizacji programów rolno-środowiskowych. W przypadku tych wyspecjalizowanych dzierżawców przedmiotem dzierżawy było blisko 250 ha na terenie miejscowości: Załuczne, Odrowąż, Pieniążkowice, Wróblówka, Czarny Dunajec. Na tych terenach prowadzone są działania przywracające właściwy stan użytkowy łąk poprzez koszenie i wypas. W ramach dzierżawy pracownicy Gminy podejmowali działania – w tym spotkania, inicjujące i wspierające współpracę dzierżawców z lokalnymi „bacami”.

III.2.6. Podtrzymywanie tradycji handlowych Czarnego Dunajca

Realizacja : *Nie realizowano działań w tym zakresie*

III.2.7. Organizowanie „zielonych szkół” z wykorzystaniem bazy lokalowej placówek oświatowych z terenu gminy

Realizacja : *Nie realizowano działań w tym zakresie*

III.2.8. Opracowanie planu zagospodarowania przyrodniczo-turystycznego torfowisk

Realizacja: *Nie realizowano działań w zakresie opracowania takiego planu, chociaż działania związane z zagospodarowaniem są ciągle prowadzone.*

III.2.9. Realizacja projektu Torfowiska Orawsko–Nowotarskie – pomiędzy Babią Górą a Tatrami

Realizacja :

W działanie wpisuje się kolejny odcinek tras rowerowych wykonany w 2020 r. w ramach III etapu Szlaku wokół Tatr. Połączenie Szlaku z miejscowością Piekielnik znacznie urealnia doprowadzenie trasy rowerowej do Gminy Jabłonka oraz w kierunku Gminy Lipnica Wielka. Zadanie zostało opisane w pkt. III.2.4.

III.2.10. Realizacja projektu Podhalańskie Szlaki Rowerowe

Realizacja:

Działania są związane z wykorzystaniem walorów torfowisk i siedlisk z nimi związanych, rozwojem szlaków rekreacyjnych, rozbudową szlaku wokół Tatr. Działania w tym zakresie zostały opisane w pkt III.1.3., III.2.4. W 2019 r. przygotowano i złożono dwa kolejne wnioski – w ramach mikroprojektów, nakierowanych na rozwój i wzbogacenie infrastruktury tras rowerowych – w tym rozwój w kierunku północnym Gminy – opisano je w pkt II.4.6.

Cel Operacyjny III.3. Promocja turystyczna gminy

III.3.1. Spójny system informacji turystycznej (m.in. na podstawie LOTu)

Realizacja : *Nie realizowano działań w tym zakresie*

III.3.2. Opracowanie i upowszechnienie spójnych z wizerunkiem gminy materiałów i akcesoriów promocyjnych

Realizacja :

W zakres działania wpisały się w roku 2019: opracowanie logo CKiP, toreb, gadżetów promocyjnych, umieszczenie banerów reklamowych przy Termach Chocholowskich, skoczni narciarskiej w Chocholowie oraz na lodowisku w Czarnym Dunajcu.

III.3.3. Rozwój imprez o zasięgu gminnym i powiatowym, stanowiących swoistą „wizytówkę” gminy

Realizacja :

Kontynuowane była organizacja imprez o zasięgu ponadgminnym:

1. „Muzykowanie na Duchową Nutę”-dwudniowy konkurs, którego celem jest propagowanie muzyki góralskiej, a w szczególności twórczości muzycznej słynnego muzykanta podhalańskiego Andrzeja Knapczyka - Ducha z Cichego Wielkiego – ponad 300 uczestników z powiatów tatrzańskiego, nowotarskiego oraz Krakowa,
2. Konkurs Młodyk Toniecników i Śpiewoków Góralskich „Przeziyracka”- stwarza możliwość zaprezentowania umiejętności tanecznych i śpiewaczych młodych tancerzy i śpiewaków (5 – 16 lat), brali udział tancerze kultywujący tradycyjny taniec solowy oraz zbójnicki, grupy śpiewacze, a także śpiewacy soliści – łącznie odbyło się 128 prezentacji
3. „Papieska Majówka na Bachledówce”- konkurs, który ma na celu propagowanie góralskiej pieśni religijnej wśród mieszkańców Podhala, Orawy i Spisza. Odbyło się 38 prezentacji w kategoriach: grupy, śpiewacze, duety i soliści.
4. Otwarte Zawody w Biegach Narciarskich z okazji Rocznicy Powstania Choczołowskiego – zgłoszono 177 zawodników z całej Polski.
5. Nadano nową formułę głównej imprezy gminnej – Hołdymas, wzbogacając ją m.in. o występny znanych wykonawców, turniej sołectw.

III.3.4. Współpraca międzysamorządowa w zakresie organizowania imprez o zasięgu ponadnarodowym, wykorzystujących kuchnię góralską, rękodzieło z promocją ginących zawodów

Realizacja :

Z inicjatywy CKiP zostały podjęte rozmowy w sprawie podjęcia współpracy partnerskiej z gminą w Węgorzewie.

III.3.5. Rozwój kontaktów partnerskich z jednostkami samorządu terytorialnego na Słowacji w celu promowania turystycznych walorów gminy

Realizacja:

Działanie realizowane jest przede wszystkim poprzez stałe kontakty z partnerami słowackimi, wizyty studyjne, wspólne działania promocyjne przy realizacji projektów współfinansowanych z dotacji UE. Dotyczy to w znacznym stopniu projektu III etap Szlaku wokół Tatr, ale również innych opisanych wyżej projektów na polu infrastruktury turystycznej, kultury, ochrony dziedzictwa. Na bazie zakończonych projektów prowadzone są wspólne z partnerami słowackimi strony internetowe: <http://www.szlakwokoltatr.eu/>, <http://www.muzeumplsk.eu/>.

III.3.6. Uczestnictwo w targach turystycznych

Realizacja:

Gmina uczestniczyła w targach turystycznych w Polsce (Targi w Warszawie 23-25.X.2019, Targi turystyki rowerowej Kielce IX.2019) promując walory turystyczne oraz lokalne dziedzictwo. Działania realizowane były we współpracy ze Związkiem Euroregion Tatry i EUWT, które uczestniczyły w targach w prezentując stoisko Szlaku Wokół Tatr .

III.3.7. Utworzenie punktu informacji turystycznej na terenie gminy w oparciu o LOT

Realizacja:

Gmina jest członkiem założycielem LOT Choczołowski i udostępnia stowarzyszeniu siedzibę w miejscowości o wysokim potencjale turystycznym jakim jest wieś Choczołów. LOT zarządzał

również w 2019 r., na podstawie umowy z Gminą, obiektem Centrum Promocji i Ochrony Torfowisk w Chocholowie. Obiekt ten spełnia już obecnie w części rolę punktu informacji turystycznej. Zadanie realizowane jest na podstawie Uchwały Nr XXXVI/381/2018 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 4 września 2018 r. w sprawie ustalenia formy, w jakiej prowadzona będzie działalność Centrum Promocji Ochrony Torfowisk w Chocholowie.

III.3.8. Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji gminy.

Realizacja:

W 2019 roku został nagrany materiał filmowy promujący Gminę Czarny Dunajec w ramach audycji „Podróże z Góralem”. Emisja odbyła się w TVP3 oraz TVP3Kraków.

Gmina, głównie poprzez CKiP przekazuje mediom wszelkie istotne informacje w zakresie realizowanych wydarzeń i projektów wzmacniających Gminę o nową infrastrukturę czy też miękkie działania ukierunkowane na lokalne dziedzictwo.

Stała współpraca na podstawie umów rocznych zawartych przez Gminę Czarny Dunajec była realizowana z mediami: portal internetowy i gazeta „Góral-Info”, Radio Alex, „Tygodnikiem Podhalański”, portal internetowy [www.podhale-sport](http://www.podhale-sport.pl), portal internetowy „PodhaleRegion”, telewizja internetowa MATinternet (TVPodhale). Łączna kwota wydatków z promocji związanych z realizacją umów w 2019 – 74 350,40 zł.

Cel Operacyjny III.4. Dbalność o dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe gminy zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

III.4.1. Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków oraz gminnego programu opieki nad zabytkami

Realizacja:

W 2019 r. zawarta została umowa na aktualizację gminnej ewidencji zabytków, jednakże z powodu niewywiązania się wykonawcy z powierzonych zadań umowa została rozwiązana. Wartość ofert pozyskanych później przewyższała środki zabezpieczone na realizację zadania.

III.4.2. Ochrona i restauracja zabytków na terenie gminy

Realizacja:

W roku 2019 przystąpiono do realizacji „Przebudowy i zmiana sposobu użytkowania budynku stacji PKP w miejscowości Podczerwone na budynek usługowy w ramach projektu pt. „Historyczno-kulturowo-przyrodniczy szlak wokół Tatr – etap III”. Wykonano instalacje i roboty wykończeniowe wewnętrzne, zamontowano stolarkę okienną i drzwiową za kwotę 634.009,96 zł. Szerszą informację na temat projektu ujęto w opisie działania I.4.3.

Pozostałe działania ujęto w części relacjonującej zadania realizowane w ramach Programu opieki nad zabytkami.

III.4.3. Opracowanie koncepcji rozwoju i zagospodarowania turystycznego miejsc szczególnie atrakcyjnych turystycznie w gminie np. Chocholowa, torfowisk Orawsko- Nowotarskich i innych

Realizacja:

1. Na licznych spotkaniach i naradach wewnątrz urzędowych omawiano plany rozwoju Gminy poprzez powstanie nowej strefy rekreacyjnej wraz z infrastrukturą tj. pumtrack, pole camperowe, pole namiotowe, teren rekreacji ze sceną plenerową. Efektem spotkań było wprowadzenie do Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy o takim przeznaczeniu.
2. Uzgodniono rozwój terenu turystycznego „Bachledówki” o powstanie punktu widokowego.

III.4.4. Wykonanie dojazdów przeciwpożarowych do torfowisk oraz wykonanie zbiorników przeciwpożarowych

Realizacja:

Osiągnięciu ustalonego celu służy stopniowa rozbudowa szlaków turystycznych, realizowana w ramach kolejnych etapów budowy Szlaku wokół Tatr. W ramach zainicjowanego III etapu, wykonano istotną z punktu widzenia dojazdu do torfowisk trasę łączącą Szlak wokół Tatr z miejscowością Piekelnik.

III.4.5. Utrzymanie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej

Realizacja:

Realizacja działań w tym zakresie została opisana w ramach Strategii Gminy w działaniu dotyczącym realizacji Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, w obszarze kultury oraz punkcie dotyczącym rozwoju wychowania kultywującego lokalne oraz regionalne tradycje. Do działań w tym obszarze należą również: Organizacja działalności gminnego zespołu regionalnego „Watra”.

III.4.6. Wdrożenie mechanizmów włączających wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy

Realizacja :

Realizowany był projekt, w zakresie którego objęta renowacją jest zabytkowa stacja kolejowa PKP w Podczerwonem. Obiekt, prezentujący walory historyczne (objęty ewidencją zabytków), służyć ma poprzez nadanie nowej funkcji, którą będzie obsługa ruchu rowerowego i turystycznego opartego na Szlaku wokół Tatr. Zakończenie projektu przewidziano na 2020 r. Szerszą informacją na temat projektu ujęto w opisie działania I.4.3.

III.4.7. Zintegrowana ochrona krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego, szczególnie w zakresie wysokiego poziomu estetycznego otoczenia i ład przestrzennego

Realizacja:

Działania w tym zakresie podejmowano w ramach prowadzonej procedury opracowania nowego Planu zagospodarowania przestrzennego Gminy.

III.4.8. Zapobieganie degradacji i ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego

Realizacja:

1. Realizacji celu służy utworzenie Centrum Promocji i Ochrony Torfowisk w Chocholowie. Centrum poprzez multimedialną ekspozycję przedstawia wyjątkowość Torfowisk Orawsko-Nowotarskich, funkcje ekologiczne obszaru oraz potrzeby związane z ochroną. Zadanie zostało szerzej opisane wyżej m.in. w punkcie dotyczącym punktu informacji turystycznej.

2. *Ochrona czynna siedlisk łąk świeżych w Obszarze Natura 2000 wynika również z działań związanych z wcześniej opisaną dzierzawą borów.*
3. *Wszelkie formy ochrony przyrody zostały uwzględnione w procedowanym Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego*

2. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na rok 2018.

Realizowany na podstawie Uchwały nr XXX/310/2017 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 29 grudnia 2017 r. zmienionej Uchwałą nr XXXIV/361/2017 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 11 czerwca 2018 r.

W ramach programu zrealizowano w szczególności następujące działania (wymienione zostały najważniejsze):

- 1) Świetlice opiekuńczo- wychowawcze. Prowadzono 37 świetlic, tygodniowo korzystało z nich 525 uczniów z rodzin z problemem uzależnienia 136. Na zadanie przeznaczono 84.000,00 zł.
- 2) Kontrole placówek handlowych, gastronomicznych. Skontrolowano 27 punktów, za środki wysokości 4.050,00 zł.
- 3) Utrzymanie Punktu Konsultacyjnego. Punkt czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu Gminy. Koszt utrzymania (materiały: broszury, ulotki, poradniki) to 6.228,16 zł.
- 4) Funkcjonowanie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Odbyło się 39 posiedzeń, wydano 39 postanowień dot. sprzedaży alkoholu, dot zobowiązania do leczenia odwykowego. Koszty wyniosły 18.760,80 zł.
- 5) Kierowanie osób uzależnionych na leczenie. Skierowano 5 wniosków do Sądu, 12 wniosków do biegłych sądowych. Koszty to 8.222,00 zł.
- 6) Punkt Konsultacyjny Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czarnym Dunajcu. Przeprowadzono: 20 diagnoz psychologicznych, 31 diagnoz pedagogicznych, 10 diagnozy logopedyczne, 83 spotkania terapeutyczne, 80 spotkań logopedycznych, 19 konsultacji psychologicznych, 15 konsultacji logopedycznych. Koszty: 15.000,00 zł.
- 7) Szkolenia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych dotyczące szkodliwości alkoholu. W szkoleniu udział wzięło 341 uczniów ZDZ, 54 uczniów SPSK w Czerwiennem, 29 uczniów Publicznego Liceum Ogólnokształcącym. Koszt wyniósł: 8.190,00 zł.
- 8) Obóz socjoterapeutyczny. W obozie uczestniczyło 20 dzieci i młodzieży z terenu gminy Czarny Dunajec z rodzin z problemem alkoholowym. Koszt to: 24.310,00 zł.
- 9) Działania profilaktyczno-terapeutycznych. Objęto nimi 54 uczniów Szkoły SPSK w Czerwiennem pochodzących rodzin patologicznych. Koszt to: 7.000,00 zł.
- 10) Inne działania o charakterze profilaktycznym objęły zorganizowanie konkursu „Śpiewajmy Panu” (4.000,00 zł), konkursu „Szept modlitwy na nasyj dziedzinie” (3.000,00 zł.), realizacja

programu profilaktycznego Be-Renger w ZDZ (5.250,00), przeprowadzenie diagnozy społecznej (5.600,00 zł.)

- 11) Realizacja działania Szkoła dla rodziców i wychowawców.(8.566,00 zł.), zakup podręczników profilaktycznych do wszystkich Szkół Podstawowych i przedszkoli (28.524,00 zł.).
- 12) Dyżur w Punkcie Konsultacyjnym psychologa. W punkcie przyjęte zostały 62 osoby z problemem uzależnienia, 12 współuzależnionych, 9 osób kontynuuje leczenie. Koszty działania wyniosły 11.900,00 zł.
- 13) Archipelag Skarbów. Działaniem objęło 2 edycje dla 8ch klas z terenu Gminy Czarny Dunajec, uczestniczyło 225 uczniów, 85 rodziców i 39 nauczycieli. Koszty - 12.600,00 zł
- 14) Program profilaktyczny Debata. Zrealizowanych zostało 12 edycji w V i VI klasach Szkół Podstawowych – łącznie wzięło udział 475 uczniów. Koszty wyniosły 11.400,00.

3. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarny Dunajec na lata 2015-2020.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarny Dunajec na lata 2015-2020 została uchwalona Uchwałą Nr V/25/2015 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 27 lutego 2015 roku.

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarny Dunajec na lata 2015-2020 wpływa na wdrożenie w gminie nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kierunkuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy i integracji społecznej. Celem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarny Dunajec jest zmniejszenie marginalizacji społecznej oraz pomoc osobom zagrożonym niedostosowaniem społecznym i potrzebującym poprzez:

- Wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie psychospołecznych skutków bezrobocia.
- Profesjonalizację działalności systemu pomocy społecznej w zapobieganiu ubóstwu i łagodzeniu jego skutków.
- Kompleksową opiekę nad rodziną i dzieckiem. Wzmocnieniem trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodzinne.
- Ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób niepełnosprawnych i starszych. Stworzenie warunków do uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności.
- Stworzenie kompleksowego systemu pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej dla osób dotkniętych przemocą domową.
- Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej działającą na terenie gminy Czarny Dunajec. W ramach prowadzonej działalności Ośrodek wykonuje zadania własne gminy, zadania o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej lub innych ustaw. Pomoc społeczna świadczona może być w formie pieniężnej i niepieniężnej.

W 2019 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu udzielił następujących świadczeń:

- 1) Zasiłek stały - pomocą w tej formie zostały objęte 47 osoby na kwotę 251 158 zł.
- 2) Zasiłek okresowy - pomocą w tej formie zostały objęte 34 osoby na kwotę 28 039 zł.
- 3) Zasiłek celowy – pomocą w formie zasiłku celowego w 2019 r. zostało objętych 250 osób, na kwotę 174 063 zł, w tym w formie zasiłków celowych specjalnych 42 osoby na kwotę 21 550 zł. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego udzielono dla 4 osób na kwotę 8 500 zł
- 4) Schronienie - udzielono pomocy w formie schronienia 3 osobom na kwotę 8 550 zł + 3 500,00 zł za gotowość.
- 5) Usługi opiekuńcze – udzielono pomocy w formie usług opiekuńczych dla 13 osób na kwotę 73 062,64 zł. Natomiast w 2019 roku nie było konieczności uruchomienia specjalistycznych usług opiekuńczych.
- 6) Domy Pomocy Społecznej - 19 osób z terenu gminy Czarny Dunajec przebywało w Domach Pomocy Społecznej.
- 7) Dożywianie (posiłek) - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu realizował wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Posiłkiem w 2019 roku objętych zostało 236 uczniów szkół podstawowych przedszkoli oraz uczniów szkół ponadpodstawowych z 99 rodzin. W tym okresie wydano uczniom 29 626 posiłków na łączną kwotę 208 559,75 zł, środki własne stanowiła kwota 41.711,97 zł, natomiast dotacja wyniosła 166.847,78 zł. W szkołach na terenie gminy dożywianie realizowane jest w porozumieniu z dyrektorami szkół. Dzieci pochodzące z terenu gminy, które uczęszczają do szkół poza gminą otrzymały dożywianie w formie przyjętej w danej szkole. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ma zawarte porozumienia z tymi placówkami. Ponadto w ramach rządowego programu wieloletniego „Posiłek w domu i w szkole” udzielono pomocy w formie zasiłku celowego pieniężnego na zakup żywności – 60 rodzin, a także świadczenia w naturze – 10 rodzin. Kwota świadczeń wyniosła 75.906, 00 zł w tym środki własne: 15 181,20 zł.

Łącznie na dożywianie w 2019 roku wydano kwotę 284.465,75 zł z tego ze środków własnych 56.893,17 zł oraz 227.572,58 zł dotacji. Posiadane środki w pełni zapewniają realizację dożywiania uczniów w szkołach.

- 8) Praca socjalna - jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

W 2019 roku pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej przez pracowników socjalnych była udzielona dla 780 osób w rodzinach (280 rodzin), w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej dla 136 osób w rodzinie.

- 9) Pomoc materialna dla uczniów - stypendium szkolne, zasiłki szkolny

Zgodnie z uchwałą Nr XXXVII/342/2013 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 30 grudnia 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu realizuje zadania wynikające z ustawy o systemie oświaty w zakresie udzielania pomocy materialnej dla uczniów. Zgodnie z regulaminem udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie

Gminy Czarny Dunajec, dochód rodzin ubiegających się o przyznanie świadczenia nie może przekraczać 528 zł na osobę w rodzinie, a także rodzina musi spełniać przesłanki zgodne z art. 7 ustawy o pomocy społecznej (tj. rodzaj dysfunkcji). Nieprzekraczalny termin składania wniosków to 15 września roku szkolnego oraz 15 października roku szkolnego dla słuchaczy kolegiów.

W okresie od stycznia do czerwca 2019 roku stypendiami szkolnymi objęto 200 dzieci na łączną kwotę 41 664,00 zł (w tym 20% wkład własny GOPS). Natomiast w okresie od września do grudnia 2019 roku liczba dzieci, które skorzystały ze stypendium wyniosła 215 dzieci na łączną kwotę 44 082,00 zł (w tym 20% wkład własny). W roku 2019 roku przyznano zasiłek szkolny 21 uczniom na łączną kwotę 13 020,00 zł. Łączny koszt zadania wyniósł 98 766,00 zł (w tym 29,28% środków własnych – 28 917,00 zł).

10) Współpraca z Bankiem Żywności

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nawiązał współpracę z Bankiem Żywności Caritas Polska w Krakowie do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Podprogram 2019. Dystrybucja żywności poprzez Caritas Kraków odbywa się dzięki współpracy ze Związkiem Dużych Rodzin 3+ oddział Małopolski, który jest koordynatorem w regionie. Pomocą objętych zostało 128 rodzin tj. 524 osoby w rodzinie. Kwota jaką ponosi gmina Czarny Dunajec związana jest z partycypowaniem w kosztach związanych z utrzymaniem magazynów niezbędnych do przechowywania wydawanej żywności i za 2019 rok wyniosła 8 000,00 zł.

11) Gminna Karta Dużej Rodziny

W 2019 roku Rada Gminy Czarny Dunajec podjęła uchwałę o wprowadzeniu "Karty Dużej Rodziny Gminy Czarny Dunajec" w ramach programu wspierania rodzin wielodzietnych. Program skierowany jest do wszystkich rodzin wielodzietnych zamieszkałych w Gminie Czarny Dunajec, którym przysługuje prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przyznawanej na podstawie ustawy o Karcie Dużej Rodziny, bez względu na kryterium dochodowe. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty proponowanej przez firmy uczestniczące w programie. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

12) Program Karta Dużej Rodziny

Od 1 stycznia 2015 r. weszła w życie ustawa o Karcie Dużej Rodziny, która określa zasady przyznawania "Karty" członkom rodziny wielodzietnej oraz uprawnienia wynikające z jej posiadania. Program skierowany jest do rodzin wielodzietnych, wychowujących troje i więcej dzieci. Na jego podstawie rodziny mogą nabyć uprawnienia do Karty Dużej Rodziny. Karta przysługuje rodzinie niezależnie od dochodu i na jej podstawie rodziny będą mogły korzystać z uprawnień jakie znajdują się w katalogu ulg i zwolnień zamieszczonego są na stronie internetowej MPiPS. Od 1 stycznia 2019 roku Kartę Dużej Rodziny mogą uzyskać również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

W 2019 r. wpłynęło 891 wniosków o Kartę Dużej Rodziny. Zamówiono 1791 kart tradycyjnych, 636 kart elektronicznych. Dla porównania: w 2018 r. wpłynęło 180 wniosków o Kartę Dużej Rodziny. Zamówiono 526 kart tradycyjnych, 325 kart elektronicznych.

Ponadto GOPS realizował następujące zadania:

- Ośrodek pomagał przy organizowaniu wypoczynku wakacyjnego w formie kolonii dla 5 dzieci z rodzin najuboższych z terenu Gminy Czarny Dunajec w okresie od 05.07.2019. -

18.07.2019r. Dzieci wyjechały do miejscowości Stary Sącz (woj. małopolskie). Koszt uczestnictwa pokryło w całości Kuratorium Oświaty w Krakowie. Ośrodek zapewnił dzieciom niezbędne rzeczy osobiste.

- GOPS współpracował z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w zakresie pomocy społecznej.
- GOPS brał udział w kolejnej edycji „Szlachetnej paczki”, 12 rodzin zostało zakwalifikowanych do pomocy,
- GOPS współorganizował wypoczynek dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w formie obozów socjoterapeutycznych, 19 dzieci

Dane na temat przyznanych świadczeń:

	Rodzaje świadczeń	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1	Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	66158 świadczeń	5 400 220,98 zł
2	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (becikowe)	186 świadczenia	186 000,00 zł
3	Zasiłek pielęgnacyjny	3 550 świadczeń	668 389,68 zł
4	Świadczenie pielęgnacyjne	764 świadczeń	1 206 119,32 zł
5	Specjalny zasiłek opiekuńczy	178 świadczenia	109 146,73 zł
6	Zasiłek dla opiekuna	70 świadczenia	43 400,00 zł
7	Skł na ubezp. emeryt. i rentowe, zdrowotne	746 świadczenia 298 świadczenia	236 688,69 zł 30 700,64 zł
8	Świadczenie rodzicielskie („kosiniakowe”)	535 świadczeń	479 995,00 zł
9	Pomoc osobom uprawnionym do alimentów	930 świadczeń	391 650,00 zł
10	Świadczenie wychowawcze 500 +	42 692 świadczeń	21 241 539,70 zł
11	„Za Życiem”	1 świadczenia	4 000,00 zł
12	Świadczenie Dobry Start 300 +	2 751 świadczenia	825 000,00 zł

4. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2022 ustanowiony został uchwałą nr XXXI/322/2018 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 7 lutego 2018 r. Jego zmianę przyjęto Uchwałą Nr XIV/146/2019 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 9 grudnia 2019 r.

Celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest wypracowanie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy. Adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Czarny Dunajec, przede wszystkim ofiar przemocy w rodzinie, jej sprawców i świadków.

Do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu w 2019 roku wpłynęły 53 formularze *Niebieskiej Karty*:

- 1) założonych przez Policję – 44
- 2) założonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - 3
- 3) założonych przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii - 6

Na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2019 zamknięto 43 *Niebieskich Kart*. Powody zamknięcia były następujące:

- 1) brak zasadności podejmowania działań – 16
- 2) ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy - 11

W ramach prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu prowadzono poradnictwo psychologiczne oraz socjalne.

W związku z zadaniem ochrony ofiar przemocy przed dalszym krzywdzeniem w 2019 roku osobom doznającym przemocy zapewniono bezpieczeństwo poprzez szybkie i skuteczne interwencje służb do tego uprawnionych, oraz podjęcie czynności, które zabezpieczały ofiarę przemocy przed jej dalszym krzywdzeniem. Praca w Grupach Roboczych nastawiona była przede wszystkim na zapewnieniu bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy. W 2019 roku utworzono 40 grup roboczych. Zaznaczyć należy, że z 2019 roku kontynuowanych jest 12 *Niebieskich Kart*.

W ramach podnoszenia świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowania społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu rozpowszechnił na terenie Gminy Czarny Dunajec ulotki z informacją o tematyce przeciwdziałania przemocy oraz adresach instytucji udzielających pomocy.

W ramach realizacji zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny działający przy tutejszym Ośrodku nawiązał współpracę ze Stowarzyszeniem PODHALE - NASZ DOM, które realizuje zadania z zakresu udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, a także w zakresie udzielania pomocy świadkom i osobom im najbliższym współfinansowane ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości. Wyżej wymienione wsparcie oferowane jest w ramach prowadzonego przez Stowarzyszenie „Podhale - Nasz Dom” Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem (OPPP) zlokalizowanego w Nowym Targu.

5. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Czarny Dunajec

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Czarny Dunajec na lata 2018 -2020 został ustanowiony uchwałą NR XXXII/337/2018 RADY GMINY CZARNY DUNAJEC z dnia 16 marca 2018 roku.

Program Wsparcia Rodziny jest adresowany do rodzin, które przeżywają trudności opiekuńczo – wychowawcze, rodzin, które wymagają stałego monitorowania i zainteresowania ze strony pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli innych instytucji, którzy działają na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.

Celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Dzieci przebywające w Pieczy Zastępczej w 2019 r. z terenu gminy Czarny Dunajec:

- 7 dzieci zostało umieszczonych w zastępczej rodzinie spokrewnionej,,
- 3 dzieci zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w Spytkowicach,
- 3 dzieci zostało umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej,

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2019 pn. „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W ramach programu zatrudniono jednego asystenta rodziny w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 roku w systemie zadaniowego czasu pracy. Powyższe zadanie było dofinansowane ze środków otrzymywanych od Wojewody w kwocie 13 835,00 zł, natomiast wkład własny Gminy wyniósł 21 539,89 zł. Razem: 35 374, 89 zł. W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnym Dunajcu zatrudniał jednego asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy, w łącznym wymiarze 0,5 etatu od 01.01.2019 do 30.09.2019 a od 01.10.2019 do 31.12.2019 na pełny etat.

W 2019 roku asystent rodziny współpracował z 10 rodzinami (26 dzieci w rodzinach) przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, nadal kontynuowana jest współpraca z 9 rodzinami (25 dzieci).

Instytucje, z którymi asystent rodziny współpracował na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny:

- szkoły z terenu Gminy Czarny Dunajec
- Komisariat Policji w Czarnym Dunajcu
- Gminny Punkt Konsultacyjny ds. Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Czarnym Dunajcu
- sąd Rejonowy w Nowym Targu, III Wydział Rodzinny i Nieletnich
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Targu
- Ośrodki Zdrowia w Czarnym Dunajcu, Piekielniku, Odrowążu, Chocholowie
- Katolicka Placówka Wychowawcza „Nasz Dom” w Mochnaczce Niżnej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu.

6. Program opieki nad Zabytkami

Aktualną podstawę stanowi Uchwała Nr III/28/2018 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Czarny Dunajec na lata 2016-2019”. „Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Czarny Dunajec na lata 2016-2019” jest aktualizacją uchwalonego w dniu 27 kwietnia 2012 roku „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Czarny Dunajec na lata 2012-2015” i opiera się na jego zapisach.

- 1) W 2019 r. zakończono renowację siedmiu kapliczek i krzyży na terenie Gminy Czarny Dunajec w ramach mikroprojektu pt. „Po śladach dziedzictwa kulturowego regionu transgranicznego” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. W ramach projektu wykonano renowację następujących obiektów: *Murowana kapliczka zwana „Pazdórową” Ciche, Krzyż z Chrystusem Ukrzyżowanym - Czarny Dunajec, Kapliczka przy drzewie, - Czarnym Dunajcu, wolnostojący kamienny krzyż z trzema rzeźbami półplastycznymi – Chochółów, kamienna kapliczka*

przedstawiająca polichromowaną figurę – Pietę, posadowioną na cokole z płaskorzeźbioną postacią św. Jana Nepomucena – Piekielnik, Kapliczka Matki Bożej Częstochowskiej z początku XIX wieku, - Wróblówka, murowana Kapliczka i drewniana polichromowana rzeźba Św. Jana Nepomucena – Załuczne. Całkowity koszt renowacji siedmiu kapliczek wyniósł 255 507,88 zł brutto, z czego kwota 25 550,79 zł brutto pochodziła z budżetu gminy, natomiast pozostała kwota pochodziła ze środków UE.

2) W ramach działań związanych z realizacją Programu w 2019 r. wykonane zostały prace konserwatorskie:

- prace przy kamiennej kapliczce słupowej pw. Męki Pańskiej zlokalizowanej w m. Chochółów. Koszt zadania wyniósł 18 242,00 zł, w tym 7 296,80 zł z budżetu gminy, natomiast pozostała kwota pochodziła ze środków pozyskanych z Województwa Małopolskiego,
- prace przy kamiennym pomniku Pamięci Ofiar II Wojny Światowej zlokalizowanym w m. Odrowąż. Koszt zadania wyniósł 19 700,00 zł, w tym 10 700,00 zł z budżetu gminy, natomiast pozostała kwota pochodziła ze środków pozyskanych z Województwa Małopolskiego,
- wykonano wymianę pokrycia dachowego na budynku kapliczki Krzyża Św. w miejscowości Piekielnik obok Ośrodka Zdrowia. Koszt zadania wyniósł 5 000,00 zł,
- wykonano wymianę pokrycia dachowego na budynku kapliczki Krzyża Św. w miejscowości Piekielnik przy drodze relacji Piekielnik – Załuczne. Koszt zadania wyniósł 4 500,00 zł.

7. Programu dotacji celowych na realizację budowy przydomowych oczyszczalni ścieków

Program został przyjęty Uchwałą Nr XXXV/367/2018 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Programu udzielania dotacji celowych na realizację budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ze środków budżetu Gminy Czarny Dunajec.

Celem Programu jest wsparcia działania inwestycyjnych służących ochronie środowiska – wód. Regulamin ustala zasady udzielania dotacji dla przedsięwzięć polegających na wykonaniu przydomowych oczyszczalni ścieków, które zapewnią oczyszczenie ścieków w stopniu umożliwiającym odprowadzenie ich do gleby lub wody zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dotacja dotyczy częściowego zwrotu wydatków poniesionych na pokrycie kosztów zakupu i wykonania przydomowych oczyszczalni ścieków służących do odprowadzania ścieków z budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Gminy Czarny Dunajec.

W roku 2019 wpłynęło 72 wniosków o udzielenie dotacji na realizację budowy przydomowych oczyszczalni z czego zrealizowano 43 wniosków na łączną kwotę 299 500, 00 zł. Pozostałe wnioski zostały przeniesione na kolejny rok budżetowy z powodu wyczerpania środków na ten cel. Nabór wniosków ma charakter ciągły.

8. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Dunajec do roku 2032

Zadanie jest realizowane w ramach obowiązującego „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Dunajec do roku 2032”, zatwierdzonego uchwałą nr VII/66/2011 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 31 maja 2011 roku.

Program zawiera szczegółowe informacje dotyczące ilości, miejsca i rodzaju występujących wyrobów azbestowych na terenie Gminy Czarny Dunajec oraz podstawowe informacje na temat właściwości azbestu, jego budowy oraz szkodliwego oddziaływania na ludzi oraz środowisko oraz pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.

Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarny Dunajec jest procesem długofalowym (trwającym do roku 2032).

W dniu 8 czerwca 2018 r. przyjęto Zarządzenie Nr 85/2018 Wójta Gminy Czarny Dunajec w sprawie Regulaminu realizacji i finansowania projektu pn. Azbest –stop! na lata 2018-2020. Zadanie otrzymało dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Umowa na realizację zadania została podpisana z firmą Środowisko i Innowacje w dniu 25.09.2018 r. i obowiązuje do dnia 30.08.2020 r.

W ramach projektu pokrycia dachowe i inne elementy budowlane, zawierające azbest, pochodzące z budynków mieszkalnych i gospodarczych (także budynków pomocniczych, garaży itp.) i użyteczności publicznej, znajdujących się na terenie gminy Czarny Dunajec zostaną zdemontowane, a następnie zapakowane, przetransportowane i zdeponowane na składowisku przeznaczonym do utylizacji odpadów azbestowych.

Podstawowe dane związane z realizacją projektu przedstawiają się następująco:

- całkowita kwota zadania: 703.890,00 zł, dotacja wynosi: 85 %, wkład własny: 15%
- w ramach projektu max ilość do odebrania: 900,00 Mg
- okres realizacji od 25.09.2018 r. do 30.08.2020r.
- ilość wniosków na koniec 2019 r. – 142
- zrealizowanych wniosków – 132
- łączna kwota dofinansowania wykorzystana w 2019r. – 148.473,49 zł, w tym demontaż 12.881,43 zł i odbiór 135.592,06 zł. Pozostałe środki z 2019 r.: 94 526,51 zł
- waga zdemontowanych wyrobów w 2019r.: 466,17 Mg (w tym waga zdemontowanych wyrobów: 25,65 Mg).

9. Plan gospodarki niskoemisyjnej.

Plan gospodarki niskoemisyjnej przyjęty został Uchwałą Nr IX/81/2015 Rady Gminy Czarny Dunajec z dnia 26 sierpnia 2015 roku w sprawie przyjęcia i wdrożenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Czarny Dunajec. Plan przewiduje następujące działania

- Realizację gminnych programów ograniczania niskiej emisji – eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe
- Rozbudowa sieci gazowych zapewniająca podłączenie nowych użytkowników,
- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w celu obniżenia kosztów eksploatacyjnych ogrzewania niskoemisyjnego,
- Termomodernizacja budynków oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym,
- Termomodernizacja budynków oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w obiektach użyteczności publicznej,
- Wyeliminowanie spalania odpadów oraz ograniczenie spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi.
- Ograniczenie emisji z transportu,
- Ograniczenie emisji przemysłowej,
- Inne działania, w tym edukacja ekologiczna mieszkańców.

W związku z wypełnianiem założeń planu Gmina w 2019 r. realizowała następujące zadania:

- 1) W ramach edukacji ekologicznej przeprowadzono:
 - akcję edukacyjną w formie ulotki „Wymień kocioł i nie płać mandatu”
 - akcję edukacyjną dotyczącą wypalania traw i związanych z tym konsekwencji,
 - akcję edukacyjną w formie plakatów „Rozpoczyna się sezon grzewczy”
 - udostępnienie szkołom zestawów „Od małego ekologa po wielką ekologię – praktyczna nauka o odnawialnych źródłach energii”. W 2019 r. z zestawów skorzystały szkoły w: Starym Bystrym, Załucznem, Czarnym Dunajcu i Podczerwonem.

- 2) Przeprowadzono 135 kontroli w zakresie rodzaju źródeł ogrzewania oraz potencjalnych możliwości spalania odpadów w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy.
- 3) Kontynuowano projekt dotacyjny dotyczący wymiany pieców. W dniu 29 listopada 2016 r. przyjęto Uchwałę nr XX/206/2016 w sprawie złożenia wniosku i realizacji przedsięwzięcia wymiany pieców w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie Gminy Czarny Dunajec. Program ma na celu wymianę starych pieców na nowe spełniające wymogi tzw. eko projektu. W dniu 16 marca przyjęto Uchwałę nr XXXII/334/2018 w sprawie ustalenia Regulaminu przyznania dotacji na dofinansowanie.
Pozyskane dofinansowanie ze środków zewnętrznych (RPO) na ten cel to 990.000,00 zł. Do końca 2019 r. zrealizowano- 110 wniosków (61 w 2018 r.). Bardziej szczegółowe informacje na ten temat zawarto w opisie działań Strategii Gminy – działanie: II.3.4.
- 4) Projekt pn.: „Kompleksowa modernizacja obiektów użyteczności publicznej, w ramach którego Gminie Czarny Dunajec przewidywana była termomodernizacja 10 budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy Czarny Dunajec w tym 7 szkół, 1 przedszkole i 2 remizy wkrótce przejdą gruntowną termomodernizację dzięki środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach. Zakładana wartość projektu wynosiła 6,74 mln zł, z czego unijne dofinansowanie to 3,93 mln zł. Zakładano, że wszystkie budynki zostaną oddane do użytku do końca października 2018 r. Ze względu na znaczne przekroczenia kwoty środków zabezpieczonej na zadanie w ramach przeprowadzanych kilkakrotnie w trakcie 2018 i 2019 r. zamówień publicznych, zadanie nie zostało zrealizowane. Równocześnie podjęto korespondencję z Instytucją Zarządzającą w celu ograniczenia zakresu zadania (ilości obiektów), tak aby umożliwić realizację zadania. Ostatecznie z racji znacznego przekroczenia przewidywanego budżetu zadania odstąpiono od dalszej realizacji projektu.

10. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Czarny Dunajec.

Uchwałą nr VI/63/2019 z dnia 25 marca 2019 r. Rada Gminy Czarny Dunajec przyjęła Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Czarny Dunajec na rok 2019. Program miał na celu zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom domowym oraz gospodarskim. Zostały zawarte następujące umowy z:

- Schroniskiem dla bezdomnych zwierząt w Nowym Targu ul. Kokoszków 101,
- Przychodnią weterynarii Czarny Dunajec ul. Kmietowicza 38 ,
- Przychodnią weterynarii Nowy Targ ul. Kolejowa 149,
- gospodarstwem rolnym zapewniającym miejsce dla bezdomnych zwierząt gospodarskich, ul. Polna 12, 34-432 Łopuszna

Na zadania wykonania opieki nad bezdomnymi zwierzętami przeznaczono w 2019 roku 90 000,00 zł.

11. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

Gmina Czarny Dunajec dysponuje 40-toma lokalami mieszkalnymi o łącznej powierzchni użytkowej 2203 m². Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym jest realizowane w oparciu o wieloletni program zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Nr VI/64/2019 z dnia 25 marca 2019 r na lata 2019-2024. Większość lokali mieszkalnych, jakimi dysponuje Gmina, znajduje się w szkołach, przedszkolu i ośrodkach zdrowia. Lokale te mają charakter mieszkań służbowych i są wynajmowane osobom pracującym na rzecz społeczności lokalnej tj. nauczycielom i lekarzom. Problem stanowi brak lokali socjalnych, których utworzenie w najbliższym czasie planuje się w „Klubie Rolnika” w Ratułowie.

W latach objętych planem tj. do 2021 r. nie przewiduje się powiększenia zasobów mieszkaniowych, a jedynie utrzymanie w należytym stanie już istniejących.

V. Informacja o stanie Gminy w pozostałych obszarach.

1. Informacja o działalności i stanie publicznej służby zdrowia w Gminie Czarny Dunajec

Na terenie Gminy Czarny Dunajec opieka medyczna sprawowana jest przez Samodzielny Gminny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Czarnym Dunajcu, który funkcjonuje od 01.01.2000r. Jednostka ta została utworzona na podstawie Uchwały Nr VII/35/99 Rady Gminy w Czarnym Dunajcu z dnia 29 stycznia 1999r.

Działalność jednostki prowadzona jest w czterech budynkach będących własnością Gminy Czarny Dunajec. Budynki te zostały przekazane Samodzielnemu Gminnemu Zakładowi Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Czarnym Dunajcu bezpłatnie na podstawie umowy użyczenia, z przeznaczeniem na prowadzenie działalności statutowej.

Na dzień dzisiejszy działalność Zakładu prowadzona jest w czterech lokalizacjach tj. :

- w Przychodni w Czarnym Dunajcu,
- w Przychodni w Ratułowie,
- w Filii Samodzielnego Gminnego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Czarnym Dunajcu - Przychodnia w Chochołowie,
- w Fili Samodzielnego Gminnego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Czarnym Dunajcu - Przychodnia w Odrowążu.

Zakład prowadzi działalność leczniczą w rodzaju: ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, które obejmują swoim zakresem świadczenia:

- podstawowej opieki zdrowotnej,
- ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w zakresie położnictwa i ginekologii,
- stomatologii zachowawczej,
- rehabilitacji leczniczej,
- kardiologii,
- chirurgii ogólnej.
- Wszystkie wyżej wymienione świadczenia udzielane są pacjentom na podstawie umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Ilość punktów do realizacji oraz wartość kontraktów ustalana jest corocznie odrębnie na każdy zakres świadczeń, zgodnie z warunkami określonymi przez Narodowy Fundusz Zdrowia, natomiast wartość umowy na świadczenia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej ustalana jest z uwzględnieniem ilości zadeklarowanych pacjentów do lekarza, pielęgniarki i położnej POZ oraz pielęgniarki szkolnej. Ilość zadeklarowanych pacjentów jest wielkością ruchomą i ulega wahaniom w ciągu roku. W 2018 r. **ilość pacjentów** zadeklarowanych do lekarza i pielęgniarki POZ zmalała odpowiednio o 203 i 107 osób, do pielęgniarki szkolnej o 236 uczniów, natomiast do położnej POZ wzrosła o 27 osób. Przyczyną zmniejszenia ilości uczniów zadeklarowanych do pielęgniarki szkolnej było przejście uczniów ze Szkoły Podstawowej w Nowem Bystrem przez SP ZOZ w Poroninie.

Wartość kontraktów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia na 2018 r. była wyższa w porównaniu do 2017r. O 462.000,00 zł. Przyczyną wzrostu kontraktów było otrzymanie większej ilości punktów do wykonania w zakresie ginekologii i rehabilitacji, wzrost stawki kapitałowej na zadeklarowanego pacjenta w podstawowej opiece zdrowotnej oraz przejęcie na podstawie umowy cesji od dnia 01.09.2018r. Poradni Kardiologicznej i Poradni Chirurgii Ogólnej od Szpitala Powiatowego w Zakopanem. Rozszerzenie działalności jednostki o dodatkowe zakresy świadczeń spowodowało wzrost kosztów, które w stosunku do 2017 r. były wyższe o 439.000,00 zł. Zakład finansował ponoszone koszty działalności ze środków otrzymywanych na podstawie umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia i zakończył 2018r. dodatnim wynikiem finansowym.

Sytuacja Zakładu w zakresie płynności finansowej nie stwarza zagrożeń, Zakład nie jest zadłużony, nie korzysta z kredytów, a zobowiązania wobec pracowników, dostawców oraz budżetu państwa reguluje terminowo.

2. Stan szkolnictwa i oświaty.

W roku 2019 na terenie naszej gminy organizacja sieci szkół przedstawiała się następująco: funkcjonowało 13 szkół podstawowych, w tym 1 szkoła podstawowa ośmioklasowa o obniżonym stopniu organizacyjnym z klasami I-III w Cichem, 1 Przedszkole Samorządowe. Funkcjonowały ostatnie klasy gimnazjalne włączone w strukturę szkoły podstawowej w: Czarnym Dunajcu, Ciche 1, Ciche 2, Piekielniku, Ratulowie i Załucznem. Działały 3 szkoły podstawowe prowadzone przez osobę prawną - Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich (Czerwienne, Stare Bystre 1, Stare Bystre 2). Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół prowadzonych przez Gminę Czarny Dunajec wynosiła:

- w przedszkolach i punktach przedszkolnych -(Kl. „0” i poniżej „0”) - **463**
- w szkołach podstawowych - **1568**
- w oddziałach gimnazjalnych - **173**

*Stanowiło to łącznie **2204** (to jest o 5 uczniów więcej niż roku szkolnym 2017/2018, w którym liczba uczniów wynosiła **2199**).*

*Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół prowadzonych przez SPSK wynosiła: **810** uczniów, w tym:*

- w przedszkolach niepublicznych i OP - **324**
- w szkołach podstawowych - **441**
- w oddziałach gimnazjalnych - **45**

*Łączna liczba dzieci uczęszczających do Prywatnego Integracyjnego Bajkowego Przedszkola wynosi: **52***

*Łączna liczba uczniów na terenie Gminy Czarny Dunajec w roku szkolnym 2018/2019 zmalała o 31 uczniów i wynosiła **3066** dzieci, porównując z rokiem szkolnym 2017/2018, kiedy łączna liczba uczniów wynosiła **3097** uczniów.*

Poniższe tabele prezentują podstawowe dane dotyczące finansowania i kosztów funkcjonowania oświaty, placówek szkolnych na terenie gminy:

Subwencja - wydatki 2019

Jednostka	Kwota subwencji oświatowej 2019				Kwota wydatków 2019						Dopłata Gmina
	"0"	SP	Gimnazjum	Razem	"0"	SP	Gimnazjum	Przedszkole	Punkt Przedszk.	Razem	
SP Czarny Dunajec	66 816,45	3 004 267,50	723 730,29	3 794 814,24	99 188,09	3 934 837,57	524 082,32			4 558 107,98	763 293,74
SP Ciche 1	57 271,24	1 201 421,22	281 247,59	1 539 940,05	201 230,66	1 608 700,73	91 138,50			1 901 069,89	361 129,84
SP Ciche 2	14 317,81	829 684,98	287 596,39	1 131 599,18	89 326,43	1 477 479,47	112 754,44			1 679 560,34	547 961,16
SP Ciche 3	33 408,23	204 216,51		237 624,74	96 355,02	446 528,15	0,00		98 250,01	641 133,18	403 508,44
SP Chochółów	28 635,62	816 295,26		844 930,88	89 754,12	1 338 712,63	0,00			1 428 466,75	583 535,87
SP Czerwienne 1		400 007,31		400 007,31	53 883,97	862 126,12	0,00			916 010,09	516 002,78
SP Dział	52 498,64			52 498,64	261 937,56	3 500,00	0,00			265 437,56	212 938,92
SP Odrowąż	38 180,83	651 560,41		689 741,24	82 419,83	1 346 652,61	0,00			1 429 072,44	739 331,20
SP Pieniążkowice		898 008,48		898 008,48	0,00	1 269 178,66	0,00			1 269 178,66	371 170,18
SP Piekelnik	109 769,89	1 739 424,25	540 384,35	2 389 578,49	182 678,16	2 363 729,74	300 964,97		91 887,21	2 939 260,08	549 681,59
SP Podczerwone	62 043,85	645 656,33		707 700,18	83 968,93	1 208 989,30	0,00			1 292 958,23	585 258,05
SP Podszkle	52 498,64	709 178,72		761 677,36	64 796,55	1 148 711,40	0,00			1 213 507,95	451 830,59
SP Ratulów	42 953,43	1 195 034,75	207 227,07	1 445 215,25	163 467,03	1 467 998,08	99 810,81			1 731 275,92	286 060,67
SP Załuczne	52 498,64	729 687,80	354 884,73	1 137 071,17	95 270,26	1 248 249,43	120 822,37			1 464 342,06	327 270,89
Przedszkole Samorządowe	95 452,07			95 452,07	0,00	0,00	0,00	1 286 395,02		1 286 395,02	1 190 942,95
GZO – fundusz zdrow. i kształcanie				0,00	2 750,00	31 190,00	2 190,00	1 290,00	410,00	116 796,37	116 796,37
Razem	706 345,35	13 024 443,52	2 395 070,42	16 125 859,29	1 567 026,61	9 756 583,89	1 251 763,41	1 287 685,02	190 547,22	24 132 572,52	8 006 713,23

Pozostałe wydatki finansowane przez Gminę Czarny Dunajec:

GZO jako CUW	803 751,64
dowóz uczniów	521 502,82
pozostała działalność	30 818,45
stypendia motywacyjne	69 999,75
Razem	1 426 072,66

Dotacje pozyskane przez Gminę Czarny Dunajec:

dotacja na podręczniki	132 568,30
dotacja aktywna tablica	42 000,00
dotacja na wyprawkę szkolną	5 111,31
dotacja posiłek w szkole	14 581,12
Razem	194 260,73

Dochody SP Czarny Dunajec - hala i wynajem pokoi	153 929,91
Dochody netto lodowisko SP Czarny Dunajec	126 082,69
Obsługa lodowiska SP Cz.D.	151 800,71

Uwagi:

- plan dochodów SP Czarny Dunajec w kwocie 125 000,00 zł pomniejszył wydatki SP (przeznaczone na utrzymanie hali i pokoi w zakresie wynajmu),
- wydatki poniesione z dotacji nie zostały uwzględnione w wydatkach 2019,
- dodatkowa kwota subwencji wrzesień 2019 (podwyżki, małe szkoły i dodatek dla nauczycieli stażystów) - 695 369,00 zł.

3. Stan zabezpieczenia przeciwpożarowego i współpraca z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej.

Liczba jednostek OSP na terenie Gminy wynosi 20

1) Wyposażenie i wyszkolenie w OSP umożliwia podjęcie działań

Ratowniczo-gaśniczych w czasie pożarów	20 jednostek
Ratownictwa technicznego i drogowego	8 jednostek
Ratownictwa powodziowego i nawodnego	1 jednostka
Ratownictwa medycznego	10 jednostek
Poszukiwawczo-ratowniczych	4 jednostki

Członkowie OSP

Mężczyźni w wieku 18-65 lat	598
Mężczyźni w wieku ponad 65 lat	85
Mężczyźni łącznie	683
Kobiety w wieku 18-65 lat	40
Kobiety łącznie	40
Członkowie zwyczajni łącznie	723
Mężczyźni mogący brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych	460
Kobiety mogący brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych	4
Członkowie mogący brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych	464
Członkowie wspierający - mężczyźni	66
Członkowie wspierający - łącznie	66

Członkowie honorowi - mężczyźni	15
Członkowie honorowi - łącznie	15
Członkowie OSP ogółem	804

Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze

Liczba drużyn	10
Członkowie ogółem	115
Chłopcy	53
Dziewczęta	62

2) Wyposażenie jednostek OSP - samochody ratowniczo-gaśnicze

Samochody ratowniczo-gaśnicze ciężkie MMR > 16t.		Samochody ratowniczo-gaśnicze średnie 7,5t.< MMR <16t.		Samochody ratowniczo-gaśnicze lekkie 2t.< MMR <7,5t.	
0-10 lat	3	0-10 lat	3	0-10 lat	3
11-20 lat	0	11-20 lat	0	11-20 lat	6
21-30 lat	4	21-30 lat	4	21-30 lat	0
31 lat i więcej	4	31 lat i więcej	4	31 lat i więcej	0
Razem	11	Razem	11	Razem	9
Ogółem - 39 pojazdów					

Wyposażenie w pozostały sprzęt pożarniczy i środki ochrony osobistej:

Motopompy	
Pożarnicze o wyd. M8/8	3
Pożarnicze o wyd. M16/8 lub wyższej	48
Szlamowe	38
Pływające	11
Ogółem	100
Sprzęt ochrony dróg oddechowych	
Aparaty nadciśnieniowe	50
Czujniki bezruchu	50
Sprzęt ratowniczy	
Zestawy ratownictwa technicznego	10
Pilarki do drewna	50
Piły do betonu i stali	11
Agregaty prądotwórcze	
Jednofazowe	32
Trójfazowe	6
Sprzęt alarmowania i łączności	
Syrena elektryczna	20
Syrena ręczna	20
Możliwość zdalnego uruchomienia	18
Terminale GPS	8
Radiostacja stacjonarna na stałe w strażnicy	20
Selektywne wywołanie	20
Radiostacje nasobne	144
Radiostacje samochodowe	42
Środki ochrony indywidualnej posiadające świadectwo dopuszczenia	
Ubranie specjalne (kpl.)	436
Buty specjalne	478
Hełmy	371

Kominiarki strażackie	312
Rękawice specjalne	385

3) Działania ratownicze w 2019 r.

	Liczba wyjazdów do zdarzeń	Liczba ratowników	Liczba pojazdów
Pożary	133	747	27
Miejscowe zagrożenia	144	817	29
Alarmy fałszywe	5	30	5
Wyjazdy gospodarcze	103	401	23

4) Środki pozyskane ze źródeł zewnętrznych w roku 2019 dla jednostek OSP:

- Środki pozyskane przez OSP:
Jednostki Krajowego System Ratowniczo- Gaśniczy pozyskały na działalność bieżącą – 20600 zł z środków Państwowej Straży Pożarnej
Jednostka OSP Ratułów Dolny – 18000,00zł
- Środki pozyskane przez Gminę Czarny Dunajec:
Dla jednostek OSP Gminy Czarny Dunajec pozyskano: 1) z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – na zakup sprzętu i wyposażenia bojowego kwotę 34940,85, 2) z Województwa Małopolskiego: w ramach konkursu małopolskie remizy – 34884,70zł., w ramach konkursu bezpieczna małopolska – 14500,00 zł.

5) Zakup wyposażenia i koszty utrzymania w 2019 r.

Kwota wydatkowana na utrzymanie ochotniczych straży pożarnych z budżetu gminy w roku 2019:

- na działalność bieżącą : 892326,00 zł.
- na wydatki inwestycyjne :40716,00 zł.

4. Modernizacja infrastruktury drogowej

1) W 2019 r. zrealizowano szereg zadań związanych z poprawą stanu gminnej infrastruktury drogowej. Efekty tych działań oraz koszty przedstawiają się następująco:

- Ilość wykonanych dróg o nawierzchni bitumicznej – 17 dróg o łącznej dł. 2,979 km. za kwotę 1 984 596,90zł
- Ilość wykonanych dróg o nawierzchni tłuczniowej – 11 dróg o łącznej dł. 3,137 km za kwotę 596 707,58 zł
- Ilość wykonanych dróg o nawierzchni z frezu bitumicznego – 1 droga o łącznej dł. 0,2 km za kwotę 14 715,72 zł
- Koszty poniesione na remonty odwodnienia dróg (rowy, przepusty, korytka betonowe) – 244 900,32 zł
- Koszty poniesione bieżące utrzymanie dróg – 235 920,42 zł
- Pozyskane dotacje w 2019 r. – 986 050,00 zł
- Łączne wydatki poniesione na drogi w 2019 r. – 3 076 840,94 zł
- Ścieżka Piekiełnik – Czarny Dunajec - 6,870 km za kwotę 3 489 171,20

2) Realizowano również zadania na drogach wojewódzkich, współfinansowane z budżetu Gminy Czarny Dunajec
„Rozbudowa DW 957 Krowiarki – Nowy Targ” w ramach tego zadania wykonywane były m.in. prace:

- Odcinek dł. ok. 1 811 m (Piekielnik) – odcinek ze skrzyżowaniem - wybudowano kanalizację deszczową na przedmiotowym odcinku oraz część prac związanych z konstrukcją jezdni i odtworzeniem chodnikiem.
- Od dł. ok. 848 m, (Czarny Dunajec przy cmentarzu) – wykonano prace wzmacniające konstrukcję jezdni.
- Od odc. 140 km 0+810 do odc. 150 km 0+071, dł. ok. 381 m. (Czarny Dunajec przy otaczarni Podhalańskiego Przedsiębiorstwa) – wykonano roboty polegające na budowie kanalizacji deszczowej.
- Most M2 na potoku Czarny w Cz. Dunajcu – odc 150 km 1+207 - zrealizowano roboty związane z budową mostu objazdowego na czas przebudowy mostu stałego.

„Rozbudowa DW 958 Chabówka – Zakopane, zadanie 1” w ramach tego zadania wykonywane były m.in. prace:.

- Odcinek na granicy Bielanki i Pieniążkowic oraz w Pieniążkowicach („serpentyna” dł. 1 km, od początku miejscowości do szkoły, most koło żwirowni w Pieniążkowicach, zatoka do ważenia pojazdów), odcinek 500 m. w Czarnym Dunajcu od początku zabudowy do Podczerwonego, odcinek ze „spornymi” zatokami autobusowymi w m. Koniówka, odcinek z mostem M7 nad rz. Czarny Dunajec w m. Chochółów – trwały prace nad pozyskaniem ZRID.
- Odcinek z mostem M6 nad rz. Czarny Dunajec w m. Koniówka (długości 0,3 km). Pozyskano decyzję ZRID i rozpoczęto roboty.

Środki wydatkowane z budżetu Gminy na realizację zadań na drogach wojewódzkich w ostatnich latach przedstawiało się następująco:

Lata	Drogi 958 i 957	Podczerwone – chodnik, oraz budowa nawierzchni DW 958	Czarny Dunajec	Stare Bystre	Wróblówka
2015	159 498,06 zł	643 928,81 zł			
2016	32 923,50 zł	8 846,93 zł			
2017	,	320 000,00 zł			
2018	89 276,50 zł	153 010,50 zł			
2019	175 190,00 zł				
Suma	456 888,06 zł	1 125 786,24 zł			
	1 582 674,30 zł				
2020 (Plan)	10 271,00 zł		108 000,00 zł	100 000,00 zł	30 000,00 zł
niewygasające	987 457,00 zł				

Łącznie na zdania przeznaczona została kwota 2 818 402,30 zł.

5. Zestawienie robót utrzymaniowych na rzekach zrealizowanych w 2019 r na terenie Gminy Czarny Dunajec

Na terenie Gminy, z inicjatywy Wójta Gminy Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zrealizowało następujące zadania utrzymaniowe na rzekach , mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom powodziowym

Lp.	Nazwa zadania	Wartość robót [zł]
1	Prace utrzymaniowe na pot. Cichy w km 6+280-6+500 w m. Ciche, gm. Czarny Dunajec, pow. nowotarski, woj. małopolskie	38 892,60
2	Prace utrzymaniowe na pot. Cichy w km 5+540-5+640 w m. Ciche, gm. Czarny Dunajec, pow. nowotarski, woj. małopolskie	40 014,36
3	Prace utrzymaniowe na pot. Bystry w km 0+700-1+600 w m. Stare Bystre, gm. Czarny Dunajec, pow. nowotarski, woj. małopolskie	86 208,24
4	Prace utrzymaniowe na pot. Wielki Rogoźnik w km 12+800-13+500 w m. Stare Bystre, gm. Czarny Dunajec, pow. nowotarski, woj. małopolskie	129 703,50

V. Podsumowanie, analiza sytuacji.

Podsumowując stan Gminy w 2019 r. należy zwrócić przede wszystkim uwagę na 2 zagadnienia. Pierwszym z nich jest sytuacja finansów Gminy, drugim – realizacja celów, zadań wyznaczonych w Strategii Gminy.

Finanse Gminy analizowane były w pierwszej części Raportu: „Gmina w statystykach rankingach”, „Informacje o sytuacji finansowej Gminy”. Z przedstawionych informacji jednoznacznie wynika, że stan finansów na koniec 2019 roku był bezpieczny. W szczególności zarówno płynność finansowa jak i wskaźniki związane z zadłużeniem pozwalały na bieżącą realizację zadań i planowanie nowych przedsięwzięć, a przede wszystkim nie wzbudzały zastrzeżeń z punktu widzenia obowiązujących przepisów. Bardzo korzystnie przedstawiała się relacja nadwyżki operacyjnej do dochodów ogółem (27 miejsce w Małopolsce), na wysokim poziomie został również wykonany budżet.

W tym miejscu warto również zwrócić uwagę na wysokość kwot spłaty zadłużenia przypadających na kolejne lata. Analiza tych kwot wskazuje na zdecydowanie zmniejszenia się obciążenia Gminy (z 5,2 mln w 2020 r. na 1,3 mln w 2025 r.) i równocześnie umożliwia planowanie ewentualnych większych zadań, ważnych z punktu widzenia Gminy.

To co stanowi słabą stronę Gminy, to z pewnością dochody podatkowe. Przyczyny tego stanu związane są z charakterem i specyfiką Gminy, co zostało opisane w innym miejscu Raportu. Aby zmienić ten niekorzystny obraz podejmowane są działania z jednej strony skierowane na inne dochody własne, z drugiej – zwiększające siłę gospodarczą Gminy. Ten drugi kierunek związany jest ściśle z wykorzystaniem potencjału turystycznego Gminy i odbywa się zarówno na polu rozwijania infrastruktury turystycznej bezpośrednio przez Gminę, jak i na tworzeniu warunków rozwojowych poprzez odpowiednią politykę przestrzenną Gminy. Dlatego też w ostatnim roku kontynuowane były działania związane z planowaniem i budową kolejnych tras turystycznych – rowerowych, pod rozpoznawalną już marką Szlaku wokół Tatr. Równocześnie w pracach nad nowym *Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego* przewidziane zostały nowe tereny inwestycji turystycznych – tras narciarskich, terenów zagospodarowania turystycznego, rekreacji. W projekcie planu zapewniono również nowe tereny o charakterze stref działalności gospodarczej – szczególnie duża strefa w miejscowości Czarny Dunajec.

Nieunikniona zmiana charakteru Gminy – niegdyś głównie rolniczej, a równocześnie wyjątkowe walory przyrodniczo- krajobrazowe, wymagają dalszych działań w kierunku tworzenia bazy turystycznej i ten kierunek w chwili obecnej należy uznać za jeden z priorytetowych. Co istotne, rozwojowi na tym polu służy polityka Unii Europejskiej, która - jak należy zakładać - również w

nowej perspektywie stawiać będzie na ochronę i wykorzystanie zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Ważnym zadaniem Gminy pozostaje właściwe zagospodarowanie majątku Gminy i zwiększanie dochodów własnych w oparciu o ten majątek.

Analizując realizację celów operacyjnych Strategii Gminy, w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że zdecydowana większość wyznaczonych obszarów interwencji jest realizowana. W nieznacznym stopniu realizowane były działania w sferze wsparcia rozwoju rolnictwa. Należy rozważyć w kolejnych latach rozpoznanie szczegółowych potrzeb w tym zakresie oraz ewentualne pozyskanie partnerów posiadających wiedzę ekspercką w tym zakresie (np. Szkoły wyższe). Ważnym z punktu widzenia stanu rolnictwa zagadnieniem, które podjęła Gmina w 2019 r. było porządkowanie struktury własnościowej poprzez modernizację ewidencji gruntów.

Z kolei takie jak rozwój doradztwa dla przedsiębiorców, fundusz pożyczkowy dla MŚP wymagają lepszego rozeznania, pozyskania informacji od samych zainteresowanych.

W obszarze zadań infrastrukturalnych na pierwszy plan wysuwają się zakrojone na szeroką skalę inwestycje na drogach wojewódzkich. Podjęto również działania zmierzające do zainicjowania przedsięwzięcia – budowy obwodnicy dla kilku miejscowości Gminy, od Czarnego Dunajca do Chochołowa. Zrealizowano również ważne zadania związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Czarny Dunajec (Chochółów, Czarny Dunajec). Z kolei ze względu na brak możliwości dotacyjnych zadaniem nierealizowanym pozostaje budowa kanalizacji w zlewni Czarnej Orawy.

Baza turystyczna, rekreacyjna i sportowa wzbogacona została o kolejne obiekty. W kolejnych latach należy mieć na uwadze dalszy, stopniowy rozwój szlaków rowerowych – w celu połączenia z gminami z terenu Orawy, ale również połączenia ich z trasami innych samorządów sąsiednich.

Bardzo pozytywnie należy ocenić projekty dotacyjne skierowane do mieszkańców. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszą się dotacje do przydomowych oczyszczalni ścieków, co pozwala na porządkowanie gospodarki ściekowej w terenach, dla których obecnie nie są przewidywane zbiorcze systemy kanalizacji. Należy przyznać, że do uporządkowania pozostaje wciąż ogromny obszar Gminy. Również z ekologią związane są programy dotyczące wymiany kotłów oraz pozbywania się azbestowych pokryć dachowych, w znacznej mierze finansowane ze pozyskanych przez Gminę środków dotacyjnych. I w tym przypadku przedsięwzięcia spotkały się z dużym zainteresowaniem i pozytywną oceną mieszkańców.

Dużą skalę osiągają działania jednostek gminnych związane z zapewnieniem zajęć dla dzieci i młodzieży – zarówno przez bezpośrednią organizację zajęć jak również przez zlecanie ich stowarzyszeniom. Dotyczy to zarówno dziedziny sportu, jak i sfery kultury, gdzie działają dość prężnie organizacje pożytku publicznego. Obszar ten wymaga jednak dalszej optymalizacji, poszukiwania bardziej efektywnych form realizacji zadań publicznych.

Jak wskazuje niniejszy raport, w tym zakresie dotyczący oświaty, należy wskazać, że szkoły są nierzadko jedynymi centrami kultury w sołectwie, które poprzez swoją działalność kulturalno-oświatową łączą pokolenia przy organizacji wielu wspólnych imprez okolicznościowych. Rok sprawozdawczy był okresem dalszego ulepszania wyposażenia placówek w pomoce dydaktyczne, sprzęt audiowizualny itp. Szkoły i przedszkole posiadają pokaźną bazę pomocy dydaktycznych, ale wciąż rozwijająca się technika oraz wprowadzenie reformy oświaty powodują, że oświata wymaga dalszych nakładów i systematycznego doskonalenia bazy dydaktycznej. Oświata zawsze zajmowała ważne miejsce zarówno w bieżącej pracy władz Gminy, jak i w wydatkach

budżetowych. Wydatki na edukację traktowane są jako najbardziej efektywna inwestycja. Istotą tego jest szczególnie to, aby we wszystkich szkołach i przedszkolu, we wszystkich oddziałach, wszystkie dzieci miały równe szanse.

W roku 2019 przeprowadzony został przez MISTIEŃ audyt funkcjonowania placówek oświatowych, na zlecenie Wójta Gminy Czarny Dunajec. Analiza finansowo- organizacyjna oświaty w Gminie Czarny Dunajec, została przygotowana w sposób rzeczowy, diagnozując w większości poprawnie problemy, które występują w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Czarny Dunajec. Analiza demograficzna przedstawiona przez autorów dokumentu wskazuje bezapelacyjnie na tendencje spadkowe liczby urodzeń, w szczególności w miejscowości Ciche

i Czerwienne, co będzie skutkowało małą liczbą dzieci w szkołach, przy założeniu, że organ prowadzący pozostawi sieć szkolną na tym samym poziomie. Dlatego też samorząd zostanie prawdopodobnie postawiony przed koniecznością rozważenia dokonania stosownych zmian w strukturach organizacyjnych szkół, aby zminimalizować wydatki na oświatę. Autorzy opracowania rekomendują dokonanie zmian w strukturze organizacyjnej szkół oraz zmiany w sieci szkolnej, co pośrednio przełoży się na zmniejszenie wydatków na funkcjonowanie oświaty.

29.05.2020